

DOMOVINA

Upravništvo „Domovine“ v Ljubljani, Prešernova ulica 54
Uredništvo „Domovine“, Knafljeva ulica 5/II., telefon 72

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrletno 7-50 Din, polletno 15 Din, celoletno 30 Din; za inozemstvo: četrletno 12 Din, polletno 24 Din, celoletno 48 Din. — Račun poštne hranilnice, podružnice v Ljubljani, št. 10.711.

Radičevci so se sami izključili iz slovenskega naprednega bloka

Na tem mestu smo že večkrat pisali o potrebi skupne napredne fronte v Sloveniji. Vodo bi nosil v Savo, če bi ponovno razlagal, zakaj smo mi to želeli in še vedno želimo. Takih, ki prav tako žele skupno fronto, je mnogo in to ne le med ožjimi somišljeniki SDS, ampak tudi med ostalimi naprednjaki, zlasti tudi med naprednim delavstvom.

Šlo je zdaj le za to, da se dožene, ali hočejo v tako fronto tudi gospodje, ki so se svoječasno pridružili politiki g. Stepana Radića. Mnogo znakov je kazalo, da so morali za skupno fronto; zaradi tega je prav, da se je to zdaj dognalo, da so bile te nade, žal, neutemeljene.

Pogajanja, ki so se minule dni vršila v Ljubljani med nami in stranko slovenskih radičevcev, so se izjalovila. Na čem, to je v stvari vseeno, a zanimivo vendarle. Gospodje so zahtevali, da moramo mi vzeti za nosilca liste, to je za glavnega skupnega kandidata, g. Stepana Radića. Mi smo takoj rekli, da tega ne moremo storiti. G. Radić bo izvoljen v Hrvatski in če nam ga silijo v Sloveniji, pomeni to, da nas hočejo ponižati in razžaliti. Minula je sicer doba, ko je bil gospod Radić še republikanec in zaveznik sovražnikov države. Kakor je prej prisegal, da njegovi volilci ne bodo plačevali davkov, ne pošiljali fantov v vojaško službo, tako je potem z vso vnemo glasoval za državna bremena. Sprememba je torej velikanska. Vse to, kar je pozneje počenjal v vladi, zlasti tudi pomoč, ki so jo izkazovali njegovi pristaši v Sloveniji klerikalstvu, preganjanje naših ljudi v državni službi, napadi na Zbornico za trgovino, obrt in industrijo ter denarne zavode, ki niso bili v rokah prijateljev HSS, vse to in še mnogo drugih radičevskih napak je navdajalo tisoče naših volilcev z najgloblji nezaupanjem. Zato je bila zahteva, da bi bil Stepan Radić nosilec liste naprednega bloka, vseskozi neprimerna.

Mi smo si prizadevali, da bi prepričali gospodo okoli SKS, da je ta zahteva nepristojna in škodljiva. Bilo je videti, da bi se dal s pošteno voljo na podlagi izida pri januarjskih oblastnih volitvah prav lahko doseči sporazum. Toda že med tem, ko je naše načelstvo v Ljubljani sklepalo o navodilih za ta pogajanja, so jih bivši gg. kmetijci že razbili vnaprej, še preden so se začela, in sklenili, da postavijo za nosilca liste na Štajerskem g. Stepana Radića.

Gospodje so torej opustili misel naprednega bloka in se končno naslonili na zagrebško politiko.

Mi ne moremo ovirati SKS pri njeni odločitvi. Pričakovali bi bili več lojalnosti in iskrenosti. Tako smo se pač zopet enkrat prevarili v presoji ljudi in njihovih obljub. Nič ne dé. Naša vest je mirna, kajti storili smo svojo dolžnost. Ali je naša radičevska gospoda, ki je od leta 1920. že četrtrič vedno

enako oholo odbila sporazum, prav postopala, o tem bodo sodili napredni volilci.

Priznavamo, da smo občo napredno fronto pošteno želeli, in zato obžalujemo, da so pri SKS zmagali zli vplivi. To obžalovanje pa nas ne bo prav nič oviralo na začetni poti. Kdor misli, da je treba združiti moči za dosledno slovensko napredno politiko, bo šel z nami. Kdo pa je ves čas v najhujših bojih držal napredno zastavo? Mar SKS ali kakšni drugi, ki se neupravičeno imenujejo napredne? Vsi so na en ali drug način streljali v hrbet napredne ideje in iskali pohvale SLS, le SDS ni nikdar popustila.

Mi od naprednega bloka nismo pričakovali, da bi nam pri volitvah prinesel, kar nam ne gre. Volilni izid 23. januarja t. l. nam je pokazal številke, ki upravičujejo v Sloveniji vsaj šest mandatov SDS; z naprednim blokom smo hoteli dati SKS možnost, da bi namesto enega dobila več mandatov in se je hotela tudi drugim dati možnost, da bi dobili mandate po ostankih, to je izpod količnika. Zagrebška komanda, ki slovenskih razmer ne razume in ne bo razumela, je to prepre-

čila. Borili se bomo torej ločeno in če bodo vsi naši somišljeniki delali, kakor so delali pozimi, bomo dosegli tak rezultat, kakršnega bi nam prinesel obči blok.

Kdor napredno misel pošteno nosi v srcu, bo šel z nami v tabor pravega našega naprednega bloka.

V Beogradu se za jesen pripravljajo temeljne spremembe v strankarskem življenju. Zelo se motijo v svojih računih klerikalci, ako zidajo na milost sedanje vlade, ki bo izginila tako hitro, kakor je prišla. Tudi zidanje na ovenelo slavo gosp. Radića je slab račun. Naše roke pa so popolnoma svobodne in po izidu volitev se bomo mogli odločiti, kakor bodo veleli interesi naroda in naših volilcev. Že se vidi, da sedanja vlada ne more doseči večine. Večina se bo stvorila drugače.

Želimo, da bi bila volilna borba poštena in dostojna. Mi ne bomo razburjali ljudstva s praznim kričanjem. Zahtevati pa moramo isto od drugih.

Od vseh naprednih Slovencev smemo pričakovati, da bodo storili svojo dolžnost, pa se bo 11. septembra gotovo izkazalo, da radičevski naskok proti naprednemu bloku ne bo v škodo nam, ampak nepremišljenim napačcem.

Dr. Gregor Žerjav.

SKS pozablja, da je slovenska stranka

Stepan Radić je zopet popolnoma omrežil SKS — Pogajanja za skupni slovenski napredni blok s SKS razbita — SKS bo kandidirala Stepana Radića

Vsi resnični naprednjaki so pozdravljali namero sklenitve slovenskega naprednega bloka za volitve v Narodno skupščino. «Domovina» se je za uresničenje te misli neprestano zavzemala z vso odločnostjo in je zaradi tega dobivala z dežele tako od naših somišljenikov kakor od pristašev SKS pisma z navdušenim odobravanjem našega pisanja. Prepričani smo že bili, da bo vodstvo SKS uvaževalo mišljenje svojih starejših pristašev, starih naprednjakov, ki še danes ne morejo prav pojmovati, zakaj je prišlo do odcepitve SKS od SDS, toda zgodilo se je tako, kakor smo podobno že večkrat doživeli pri vodstvu SKS. Naša SKS je bila neiskrena in sploh ni resno želela skupnega naprednega bloka.

Prva posvetovanja glede slovenskega naprednega bloka med SDS in SKS so se vršila 24. junija t. l. Že na teh posvetovanjih so stavili zastopniki SKS pogoj, da se sprejme kot nosilec liste naprednega bloka v volilnem okrožju Maribor-Celje g. Stepan Radić, v okrožju Ljubljana-Novo mesto pa g. Ivan Pucelj. Naši zastopniki na ta predlog niso takoj prekinili pogajanj, marveč so opozorili zastopnike SKS, da SDS že načeloma ne more pristati na kandidaturo g. Radića, ki bi pa tudi sicer ne donesla ugodnega uspeha. Temu nasproti so predlagali, naj g. Radić, ako hoče, kandidira v mariborsko-celjskem okrožju sam s posebno listo, SKS pa naj se veže v napredni blok, kjer bi se ji osiguralo število mandatov v razmerju njihovih glasov.

Pogajanja so bila nato odgojena. Nadaljevanje razgovorov se je določilo na četrtek 30. junija t. l., a se je na željo SKS preložilo na petek 1. t. m. Kakor se je zvedelo, sta bila voditelja SKS gg. Pucelj in dr. Marušič na četrtek 30. t. m. pri g. Stepanu Radiću in je zaradi tega morala biti seja preložena.

Na drugem sestanku v petek 1. t. m. je g. Pucelj v imenu SKS odločno vztrajal na tem, da bodi nosilec blokove liste na Štajerskem g. Radić. Zastopniki SDS so bili torej prisiljeni izjaviti, da tega pogoja nikakor ne morejo sprejeti, dočim so zastopniki SKS menili, da bodo o tem stališču SDS obvestili svoje načelstvo, ki naj odloči ali vztraja na kandidaturi g. Radića.

V soboto nato sta se vršili seji načelstev SDS in SKS. Načelstvo SDS je odobrilo stališče svojih zastopnikov glede Stepana Radića, a v ostalem se je izreklo za napredni blok. Na seji SKS, ki se je vršila istočasno, je poročal o pogajanjih g. Ivan Pucelj, kateremu je uspelo pridobiti večino načelstva za končno prekinjenje pogajanj s SDS.

S tem je misel naprednega bloka zopet pokopana. Sicer pa odločitev pri SKS ni padla šele na sobotni načelstveni seji SKS, nego že v četrtek 30. junija, torej že pred drugim sestankom zastopnikov obeh strank. V četrtek se je, kakor rečeno, sestal g. Pucelj z g. Radićem v Zagrebu ter z njim sklenil sporazum. Torej že pred drugim sestankom za-

stopnikov SDS in SKS je g. Pucelj zatajil skupni slovenski napredni blok.

G. Pucelj in drugi voditelji SKS so pač morali vedeti, da je slovenski napredni blok z nosilcem liste Hrvatom Radićem nemogoč. G. Radić bo izvoljen v Hrvatski in je njegovo nepotrebno kandidiranje v Sloveniji prav za prav izzivanje. G. Radić vodi svojo samohrvatsko politiko s stalnim poudarjanjem svojega samohrvatsva in z absolutnim nerazumevanjem slovenskih razmer in potreb slovenskega ljudstva. Jasno je sedaj, da je g. Pucelj baš z Radićem hotel onemogočiti napredni blok, ker je vedel, da SDS tega pogoja ne more sprejeti. SKS je že pri več volitvah postopala na podoben način, kajti vedno zopet se ji je v zadnjem trenutku zazdelo, da bo lahko sama odnesla vse napredne glasove. Značilno pa je, da SKS vsa leta stalno in katastrofalno pada in da niti to dejstvo ne iz-

preobrne vodstva SKS. Naj nam gospodje SKS verjamejo, da g. Radić ni nikaka vaba za volilce in da bo baš Radićeva kandidatura tisti kamen, ob katerem bo kmetijcem prizadeta pri skupščinskih volitvah nova težka rana. Kaj mislite, da naš kmet ne vidi absolutno nesposobne politike g. Radića, ki je zlasti za časa vlade RR mnogo besedičil, počenjal komedije po vsej državi in celo v inozemstvu, danes trdil z vso gotovostjo nekaj, kar je drugega dne z isto gotovostjo preklical ali zatajil! Kaj pa je g. Radić storil za Slovenijo? Sicer pa je škoda izgubljati o tem besede. Eno je prav gotovo: SKS bo svoj korak obžalovala, ko bo doživela novo katastrofo. Napredni blok bo obstojal tudi brez SKS, ker se mu morajo pridružiti vsi trezni pristaši SKS. Naš slovenski napredni kmet pač ni skrajno lahkoveren hrvatski seljak.

stojata iz poslancev, ki se večinoma dajo komandirati od prve duhovniške tretjine. Torej podoben položaj kakor v vaši občini pod župnikovo komando. Ker je tako, gre vse narobe. Ker nimajo ti gospodje tiste moči, kakor so jo imeli nekaj v Avstriji, so zahtevali tako avtonomijo (samoupravo) za Slovenijo, da bi dobili v svoje roke zopet vso posvetno moč. Zato so pa delali sitnosti in težave državi, kjer so le mogli. S tem so se med Srbi zelo osovražili. Zadnji čas bi bili radi te napake popravili ali vsaj zakrili, zato so se pririli v vlado in so, da bi se zopet malo prikupili, glasovali za vse, kar so radikali zahtevali. Glavni davki so ostali in še nove smo dobili, a davčnih olajšav ne občuti noben kmet, pač pa se čujejo pritožbe, da so davki še večji kakor lani.

Da bi skrili polom svojega dvomesečnega vladovanja, so si izmislili nevarnost za vero. Pri nas nihče ne preganja vere in je ne bo nihče preganjal. Kar o tem piše klerikalno časopisje, je čista izmišljotina in samo sredstvo za agitacijo, dokler bo naše ljudstvo še tako lahkoverno, da se bo dalo ujeti klerikalcem na te limanice. Tudi duhovščine ne napada nihče zaradi tega, ker opravlja dušno pastirstvo, temveč le zaradi tega, ker meša politiko z vero in vero zlorablja v politične svrhe. Taka zloraba se mora nehati.

Sedaj smo baš pred volitvami v Narodno skupščino. Kakor ste se otrsli farovškega jerobstva v občini, tako se otrsate tudi tukaj farovškega vpliva in volite z našo stranko, katera ne obeta zlatih gradov, a bo brez ozira na levo in desno vztrajno delala na to, da se gospodarske razmere v državi pametno uredi, davki pravično razdeli in sklepajo modre postave, ustrezajoče našim sedanjim naprednejšim časom. Le tako bo nastopila za nas lepša doba!!

Pismo z dežele

Vzroki visokih občinskih doklad — Naš kmet plačuje še večje davke kakor lani — Vere nihče ne zatira

V neki svoječasno popolnoma klerikalni občini sem naletel na priletnega možaka, ki mi je potožil, kako je hudo, ker jih tarejo grozovito visoki davki, predvsem visoke občinske doklade. Na vprašanje, čemu so občinske doklade tako visoke, mi je odgovoril starček:

«Prejšnje čase se nismo mnogo brigali za občino, prepustili smo vse g. župniku. Ta je gospodaril s svojimi kimovci v občini po svoji mili volji. Popravilo se je župnišče v veliko palačo z neštevilnimi sobami, četudi je g. župnik brez družine in otrok. Popravila se je cerkev, četudi je bila dosti velika in lepa. Kupili so se brez potrebe novi bronasti zvonovi samo iz bahavosti. Vse to pa se je plačevalo z občinskimi, našim denarjem. Farovski kimovci so vsemu brez ugovora pritrtili in nabralo se je dolga, da je strah in groza.

Nazadnje smo vendar prišli k spoznanju, da smo sami temu krivi, ker se ne zanimamo za občinsko gospodarstvo, za občinske volitve. Stopili smo napredni možje skupaj, se porazgovorili in pri zadnjih občinskih volitvah iztrgali občino iz

rok g. župnika in njegovih kimovcev. Rekli smo: Mi moramo plačevati in ne župnik. On spada v cerkev, v šolo in k drugim verskim opravilom, občinsko gospodarstvo ga pa prav nič ne briga. To bomo že sami uredili po svoji pameti in potrebah tako, da bo za nas prav in da bomo imeli kolikor mogoče manj izdatkov.

Nas tarejo še velike skrbi, ker moramo trpeti za našo prejšnjo brezbriznost za občinsko gospodarstvo, pa bomo že tudi to uredili. Vsaka zamuda je draga.»

Na te besede sem dejal možaku: «Bodite potolaženi! Tako kakor pri vas, je tudi v številnih drugih občinah na deželi. Ponekod je še slabše. Vi ste prišli vsaj do spoznanja, kar mnogim še ni dano. Pa ne samo to. Kakor v občini tako je tudi v državi. Tudi državno gospodarstvo je odvisno od sposobnih poslancev, ker v vladi in Narodni skupščini se delajo postave in se določajo davki. Vsa povojna leta so nas Slovence v ogromni večini zastopali v Beogradu klerikalci. V tej stranki, broječi 20 poslancev, je ena tretjina (sedem) duhovnikov, drugi dve tretjini pa ob-

Pred sodiščem.

Sodnik (obsojencu): «Ne jaz, ampak zakon vas je obsodil.»

Obsojenec: «Seveda, navada je, da valimo krivdo drug na drugega...»

Slab izgovor.

Gost (krčmarici): «Ščurka sem našel v zakuhani juhi. Svinjarija!»

Krčmarica: «Ali res? Pa vedno zabičujem kuharici, naj juho precedi, da nesnaga ostane na cedilu.»

Ivan Albreht:

Skrivnost sv. Barbare

(Dalje.)

XI.

V topi boli je Agata preživljala minute. Kar kopnela je, tako jo je trla žalost. V ponedeljek zvečer jo je potem pogovorila Krasinka, da je vžila nekoliko tiste pijače, ki jo je prinesla Liza od Mazovke za krepčilo. Bilo je okrog devete ure in soba, kjer je ležala mrtva Repinka, polna ljudi. Naenkrat plane Agata kvišku, se začne vrteti in plesati in noreti, kakor da je obsedena. Neža, ki je bila prišla kropit, je bila sama priča groznega prizora. V besnosti je Agata prevrnila nekaj sveč, objemala ljudi in silila v moške brez izbire. Bila je vsa penasta okrog ust, oči pa so bile izbuljene in čisto steklene. Z naporom se je nazadnje Joštu in Krasinki posrečilo, da sta jo spravila v čumnato, kjer je še dalje divjala kakor žival.

Medtem ko so vsi ostali jokaje pomilovali nesrečno siroto, se je Neža kakor Kajni splazila iz sobe.

«Jaz ji nisem dala,» je skušala tolažiti vzburkano vest, ki se je vzdramila v njej. «Saj ji je dala Krasinka sama!»

Ali tolažba je bila zaman in Neža vso noč ni zatisnila oči.

Agato je mučilo skoro vso noč. Šele proti jutru je obnemogla in zaspala.

«Sam Bog se usmili, kako si je vzela k srcu materino smrt!» so vzdihovali ljudje.

Jošt je sedel pri postelji svoje nesrečne ljubljence in prisluškoval njenemu dihanju in utripanju srca. Ko se je prepričal, da je oboje čisto mirno, prav kakor pri zdravem človeku, se je pomiril. Tedaj pa je zaropotalo v podstrešju, da se je stresla bajta in je vsem vzelo besedo.

«Bog ji daj večni mir! Kaj še neki potrebuje, da je prišla nazaj!?» se je oglasil star možak med kropilci. Ženske so se stisnile skupaj in jele moliti na ves glas. Jošt je planil gledat, kaj je, a našel ni nič. V temi ni mogel opaziti temne pohabljenčeve sence, ki je hušknila čez vrt.

Hrup je predramil Agato, ki ni niti slutila, kaj se je to noč godilo z njo. Prvi hip je celo hotela k materi, ko pa se je spomnila, da je mati že med rajnimi, je vnovič zaihtela.

«Nikar, Agata, nikar, da še ti ne zbolíš!» jo je tolažil Jošt.

Dasi je Krasinka namigavala ljudem, naj molče, se vendar neko ženšče ni moglo premagati.

«Tukaj pa mora biti nekaj narobe. Agata vso noč taka — zdaj pa še ona pride nazaj — Agata zastrmi:

«Jošt, kaj pravi?»

«Sanja se ji! Nikar ne poslušaj!»

«Kaj se mi bo sanjalo, se vznevolji ženska, »saj so slišali vsi, ne samo jaz!»

Agata se trese:

«Za božjo voljo, Jošt, povej no, kaj se je zgodilo?»

Jošt ji hoče na mil način povedati, a ljudje se vmešavajo vmes in napihnejo in razvlečejo

vse skupaj tako, da čuje Agata mnogo več, nego se je zgodilo v resnici.

Kakor izgubljena posluška, strmi in spet posluška in ne more razumeti. V glavi čuti silne bolečine, po vsem životu nekakšno togo, drveno utrujenost, poleg tega pa tako pekočo žejo v ustih, da bi umrla. Vendar ne prosi niti vode. Nič, prav nič ne more. Kakor v omedlevici se dvigne s postelje in omahuje proti mrtvaškemu odru.

«Mati, mati!» se izvije iz nje. Potem se zgrudi na kolena in se onesvesti.

Jošt jo dvigne in odnese nazaj na posteljo. Kakor mrtva je, čisto otrpla in brez moči. Mati mu pomaga in oba se do bele zore trudita z njo, preden se jima posreči, da jo spet spravita k zavesti. In še zdaj ponavlja ona samo:

«Mati, moja uboga mati!...»

XII.

V torek dopoldne je bil pogreb z mašo. Otožno so peli zvonovi in oznanjali trpko novico daleč po pokrajini.

Agata je občutila zvonjenje kakor udarce kladiva po glavi. Kakor izgubljena je stopala za krsto med Joštom in Krasinko. Pred očmi se ji je temnilo in ljudi okrog sebe je občutila kakor gomazečo, zoperno golazen. Med pogrebci je star mož z zateglim glasom molil rožni venec. Množica, ki je odgovarjala, se je zdelo Agati, da jo zasmehuje, njo in ubogo njeno mater, ki ne more najti pokoja po smrti.

Kakor v mnogih krajih, je bila tudi v Vrhi-polju navada, da je vsaka hiša v fari poslala

Politični pregled

Beograd je danes kakor lonec, v katerem neprestano vre. Čim bolj se bližamo volitvam v Narodno skupščino, tem bolj

se odpirajo razpokline v radikalskih vrstah.

Doslej smo poznali med radikali tri struje: pašičevce, centrumaše (Uzunović itd.) in vladne radikale z ministrskim predsednikom Vukičevićem na čelu, sedaj pa že med pašičevci samimi poka. Posamezne radikalske struje se med sabo ljuto napadajo in je te dni prišlo na več krajih

med radikalskimi pristaši do krvavih pretepev.

V nedeljo je bila v Valjevu na radikalskem zborovanju cela bitka, v kateri je bilo okrog 50 ljudi težko in nad 100 lahko ranjenih. Ranjena sta bila tudi oba kandidata, ki sta ju postavljali obe sovražni si struji. Zmeda med radikali je vedno večja in ne ve se še, do kakšnega konca bo dovedla.

V mnogih ozirih vladajo

podobne razmere tudi pri Davidovičevih demokratih,

ki so se tudi začeli cepiti v več struj, tako da bodo ponekod postavljene dve do tri davidovičevske kandidature. Prav tako torej kakor pri radikalih.

Naša SDS takih strujarskih borb ne pozna.

Na naših shodih vlada povsod soglasnost,

ker so naši pristaši le trezni in pametni možje, katerim gre za vzvišena načela demokracije, ne pa za osebne koristi in poslansko čast. Shodi, ki jih je imel Svetozar Pribičević v zadnjem času v raznih krajih države, so povsod izredno lepo uspeli. Tudi v Sloveniji se SDS živahno giblje. Naše organizacije so že krepko na delu.

S skupnim naprednim blokom, žal, ne bo nič, kar pa nas niti najmanj ne moti. Zasljepljenost voditeljev SKS je prevelika in neozdravljiva. Plačala pa bo račun za to zasljepljenost le SKS, ker se bodo od nje ocepili številni pravi naprednjaki, katerim ta trmoglavost vodstva SKS ne ugaja. Zlasti ne ugaja vsem treznim pristašem SKS pretesno vezanje z Radičem, ki nima v Sloveniji kaj iskati in tudi nima razumevanja za

vsaj po enega človeka k pogrebu slednjega farana, najsi je bil siromašen ali premožen. Zato je bil sprevod dolg in se je med množico skoro čisto izgubil Kozma, ki je nihaj zdaj spredaj, zdaj zadaj, kakor da venomer nekaj išče. Veliko desno oko se je pošastno vrtelo, merilo tega, merilo onega, ali pomiriti se ni moglo.

Ko so na pokopališču zabobnele prve kepe prsti na krsto, se je Agata zgrudila. Dasi je Kozma stal na nasprotnem koncu jame, se je zazdelo Agati, da se reži tik pred njo. In tako grozen in satansko spačen je bil videti njegov obraz, da se je naenkrat zamaglilo pred njo in se je s presunljivim krikom groze in bolečine zgrudila na tla. Mnogo oči se je v sočutju orosilo, duhovnik je pospešil obred in naglo odšel, Kozma pa je ždel ko kup gorja pri odprtem grobu in neprestano vrtal z očesom za Joštom in Agato. Blazen srd ga je vil, ko je videl, da Krasinov ne zapusti njegove sestrične, dasi se ji je bil že drugo noč po materini smrti tako izbornoma omračil um. Začutil je, da nevidna sila izpodkopava njegovo moč, ki jo je sam smatral za nepremagljivo. Čutil je, da neviden črv izpodjeda temelje njegovega načrta in da na tak način ne pride nikoli do zaželjenega cilja.

«Moram, moram, moram,» si je ponavljal v mislih, z jezo treščil težko grudo prsti na krsto in izgubil.

Medtem ko so pogrebci odšli na sedmino, ki jo je pripravila Krasinka, je Jošt s pomočjo stare Lize odpeljal Agato domov v Repinkino bajto, ki je bila zdaj prazna in se je zdela mladenki zdaj strašnejša od groba... Fant jo

slovenske razmere.

V hudih škripcih je tudi

SLS, ki nikakor ne more skriti poloma svojega dvomesečnega vladovanja.

Med železničarji vlada zaradi redukcij, katerih so sokrivi klerikalci, veliko ogorčenje. SLS je v Narodni skupščini glasovala za podporo črnogorskim princem v znesku 42 milijonov dinarjev, za železničarje pa ni našla sredstev. SLS je glasovala za večje davke siromašnejših slojev, SLS ni znala nastopiti proti korupciji in proti volilnemu terorju, SLS je okrnila oblastno samoupravo, SLS je zatajila svojo nekdanjo avtonomijo in je sedaj prazna pred ogorčenim ljudstvom, ki plačuje še večje davke kakor lani, dasi mu je dopovedovala, kako znatne davčne olajšave je zanj dosegla. Stranka črnogorskih princem bo videla ob volitvah, da ji ne morejo pomagati iz zagate še tako brezupni in grdi izpadi proti političnim nasprotnikom.

Pomagal ji tudi ne bo brezverski kanon,

ki ga streljajo zlasti na našo SDS, ki je v Sloveniji za klerikalce najmočnejša in klerikalcem najopasnejša stranka. Psovke, laži o brezverstvu, obrekovanja in blatenja političnih nasprotnikov so pač žalostno sredstvo za povečanje strankine moči. Takih sredstev se mi ne bomo posluževali, ker so naši pristaši razsodni in pametni ljudje.

Naš spor z Albanijo je poravnan

in so albanska oblastva te dni izpustila zaprtega našega dragomana Gjuraškovića. Kakor poročajo, se bo v Beograd vrnil prejšnji albanski poslanik Cena beg, ki je zagovornik prijateljstva Albanije z Jugoslavijo.

DOPISI

BEGUNJE NA GORENJSKEM. V «Domoljubu» je otvoril klerikalni dopisnik volilni boj z osebnim napadom na sedanjega župana. Ker mu ne more očitati nedelavnosti in pristranosti, mu zameri delo v gozdu. Prav očitno je pokazal, da klerikalci nimajo dobrih namenov z našo občino, ako mislijo, da njihovemu županu ne bo treba delati. Naprednjaki pa kličejo: Čast žuljavim rokam! Dalje očitajo županu, da je kršil zakon.

Mi se le čudimo, kako je mogoče, da naš župan še vedno vrši županske posle, ako je res v zadevi Joževčevega kegljišča kršil zakon. Klerikalni dopisnik gotovo ni mislil na to, ko je to zapisal. Kar se tiče poštenja in agitacije, svetujemo dopisniku, naj se le prime za nos, da ne bo prijet za ušesa. Klerikalci tožijo in jokajo, ker njihova preljudba SLS v naši občini nima izgledov za zmago. Lepe načrte imajo baje za bližnjo bodočnost. Ali je zidanje Orlovskega doma tudi med temi načrti? Poznamo načrte, s katerimi hočejo slepiti volilce. Naj omenimo le enega: predstavitev kaznilniškega zidu. Ta načrt je hvale vreden, a tudi star. In baš pod klerikalnim županom bi se bil lahko izvršil, pa se ni. Ker smo pa Begunji za to, da načrti ne ostanejo le načrti, ampak da dobimo delaven in vztrajen občinski odbor, bomo volili vsi napredno listo, v kateri so zastopani vsi stanoviti. Volili bomo može, ki ne zastopajo v prvi vrsti stranke, kakor je to lista SLS, ampak so za pametno gospodarstvo v občini. Ne teror in ne vsiljiva agitacija ne bosta odvrnila naših volilcev od tega, da ne bi storili svoje dolžnosti. Oni se dobro spominjajo, kdo izvaja nad njimi silo. Mi ne bomo ljudi, ki se brez potrebe vtikajo v zasebno življenje in gospodarstvo. Volitve se bodo vršile 17. t. m. Mnogo bo groženj, ker v tem so klerikalci mojstri, a naprednjaki se jih ne bojimo. Zato bomo vrgli kroglice vsi, omahljiveca ne bo med nami, v našo prvo skrinjico!

LEŠE. Toliko agitacije in truda še nobenim volitvam ni posvetila SLS kakor baš občinskim volitvam, ki bodo 24. t. m. Duhovi nemirnih klerikalcev so povzročili prav opasno volilno mrzlico. Na sestanku volilcev v šoli, kamor jih je sklical g. župan, so se gg. odborniki sporekli in je odbornik g. Bohinc očital Peračanom, da je njihov bivši odbornik, sedaj pokojni Kleindienst za Peračane, to je za devet volilcev, dobil 2000 dinarjev; zakaj tukaj taka prednost? Prosimo, da nam razložite.

LEŠE. Dovolite, g. urednik, da se tudi mi Lešani, enkrat oglasimo. Sicer radi čitamo «Domovino», ki prihaja v večjem številu med nas, vendar široka javnost o nas zelo malo ve. Imeli bomo občinske volitve, ki so razpisane na 24. t. m. Kako in katere bomo volili, se nam ne bo težko odločiti, če enkrat pogledamo, kako je v naši občini gospodarila sama klerikalna gospoda. Poglejte naša pota, kakšna so. Tako razdrapano, da imajo

je tolažil, prosil in rotil, dokler se mu ni posrečilo pripraviti jo vsaj do tega, da je spet mogla govoriti.

Sedla sta v čumnato, prav tja, kjer sta še pred par dnevi sedela tako blažena in kjer je potem kanila prva grenka kaplja v sladki napoj njune ljubezni... Ali tista grenkoba, moj Bog, kdo bi zdaj še mislil nanjo?!...

«Lepo te prosim,» je drhtel Jošt, «saj veš, da se smrti nihče ne izogne... Božja volja je tako. Tudi ti se ji moraš ukloniti.»

«Ni samo to,» se je izviljo Agati.

Beseda je zastala. Jošt je spet skušal s tolažbo, Agata pa je zajecjlala:

«Mati — ne — najdejo — pokoja —»

Ta misel je bila zanjo strašnejša od smrti. Tudi Jošta samega je streslo. Naposled se je spomnil kipca svete Barbare in odvedel Agato k omarici, kjer je domovala svetnica.

«Mati so rekli, da so bili vselej uslišani! Poskusiva še midva!»

Res se je v Agatinih očeh zaiskrilo upanje. Hrepeneče je dvignila kip in ga poljubila, a zdajci zdrkne iz votline v porcelanu svalčič papirja, prevezan z lasom — pokojnice... Jošt ga hoče zakriti; da se Agata ne bi vnovič prestrašila in razžalostila, toda mladenka je že opazila listič in hlastno segla po njem. Ko ga razvije, bere:

Pazi in poslušaj me, da najdem mir. Sem ti bom hodila naznanjat božjo voljo. Dokler boš pokorna, se me ne boj. Kadar se mi upreš, pa pridem in te zmljem kakor mlinski kamen žito.

Tvoja mati

«Jošt,» je dahnila Agata in drhtela kakor trepetlika, «ali vidiš?»

Fant je prebral in se zamislil.

«Pojdiva, Agata, tu ni kraj zate!» jo je zaprosil. Brez odpora je odšla od žalosti in groze razbičana sirota z njim.

Dasi Jošt že po svoji naravi ni bil lahkoveren, ga je čudno odkritje prvi trenutek le presenetilo. Sicer si ni mislil, da bi mrtva Repinka podlagala pisana naročila svoji hčeri, pač pa je iskal nebroj drugih razlag in pojasnil za čudno najdbo, vendar nikakor ni mogel čisto na jasno...

Pri Krasinovich, kjer so obhajali sedmino, so pogrebci na vse mogoče načine ugibali o pokojnici, ko sta stopila Jošt in Agata v vežo. Da bi se rahločutna mladenka ne razburjala, jo je spremil Jošt v zgornjo izbico in prosil, naj ga malo počaka, da pokliče še mater. Dekle, ki je bilo zdaj kakor velo, ga je ubogalo brez ugovora. Sedlo je za mizo k oknu in z objokanimi očmi strmelo predse.

Jošt je stopil po mater. Samo mimogrede je pozdravil pogrebce in odšel z materjo v shrambo poleg kuhinje. Tam ji je pokazal skrivnostni list in ga šepetaje prebral.

«Kaj mislite, kdo bi bil mogel to storiti?» Ugibala sta sem in tja. Jošt je domneval, da je morda zadnje dni v trenutku morebitne zmedenosti pisala Repinka sama, toda Krasinka je oporekala, češ, da to ni mogoče, ker ni niti znala popolnoma pisati.

«Potem je zlobna roka vmes,» je odločil Jošt in sklenil, da ne miruje, dokler ne izsledil zločestnika, ki se predrzne na tak način sme-

drugod boljša gozdna in stranska pota kakor pri nas občinska. Če kdo nasuje, je prav, če ne nasuje, prav tako prav. Napovedani ogled se ne vrši, ker to nedeljo slučajno zbolil en odbornik, drugo nedeljo je kaj drugega, za tretjo nedeljo se pozabi in pozabljenost ostane do prihodnjega leta. Ne pozabi pa se postaviti v proračun precej visoka postavka za pota. Pa pojdemo naprej in pogledimo še krajni šolski svet, kateremu načeljuje pristaš SLS. Napravil je ograjo, ki ni ne plot in ne ograja. Skoro bi lahko rekli, da imajo naši planinski odbori boljše ograje po pašnikih in planinah. Vsaka mera pa je enkrat polna. Okrajni šolski svet zahteva od nas prezidavo in najnujnejšo popravilo šole. Vprašam Vas, volilci, ali bi ne bilo bolje, sproti vse popravljati, kakor pa da bo letos stroškov za 20.000 Din in še več. Takšno gospodarstvo imate za seboj, gg. klerikalci. Kljub temu pa kandidirajo s prav majhno izjemo zopet sami prejšnji možje. Mi kličemo vsem volilec, tudi onim iz SLS: To premislite in volite!

OSELICA. Tudi tukaj ob skrajni meji smo praznovali Vidov dan. Komaj nekaj sto metrov od italijanske meje, v Novi Oselici, se je zbrala šolska mladina iz dvorazredne šole v Trebiji, iz enorazrednice v Savodnju in iz šole v Stari Oselici z učiteljskim in katehetom. Ob 9. uri je bila sv. maša, katero je daroval g. Al. Brečeljnik. Sv. maše so se udeležili tudi gg. župan z več občinskimi odborniki, orožniška postaja korporativno z g. komandirjem Mitrovičem, oddelek finančne kontrole z g. starešino Lichteneggerjem ter vojniki pogranične čete, ki so tukaj ob meji. Po maši je bila na prijaznem prostoru pred cerkvijo mala slavnost, katero je otvorila učiteljica gđc. Ruparjeva iz Savodnje z govorom, v katerem je obrazložila pomen praznika. Nato so zapeli šolarji trebijske šole pod vodstvom nadučitelja g. Zirkeibacha nekaj lepih pesmi. Med premorom so bile deklamacije posrednih učencev in učenk iz vseh treh šol. H koncu je g. župan v kratkem govoru pozdravil vse navzoče ter se zahvalil vsem, ki so sodelovali in se trudili, da se je proslava izvršila; svoj govor je končal s klici: Živio Nj. Vel. kralj Aleksander I. Potem so šli vsi učenci in učenke v Savodnje, kjer so dobili malo okrepčila. Pogrešali smo pri tej slavnosti starše otrok.

GRADEC PRI LITVI. Kuharski tečaj, ki ga je priredila krajevna organizacija SDS v restav-

raciji «Na pošti» pod vzornim vodstvom učiteljice gđc. Hittijeve, se je zaradi tehničnih ovir zaključil v petek 24. junija. Zahvaljujemo se gđc. voditeljici za veliko prizadevanje, ki ni ostalo brez uspeha. Tudi se zahvaljujemo vsem drugim, ki so z različnimi sredstvi prihiteli na pomoč in s tem omogočili prireditev tečaja. — V nedeljo 10. t. m. bo imela krajevna organizacija SDS svoj redni občni zbor z običajnim dnevnim redom. Pričetek točno ob desetih po maši, popoldne pa se bo vršila velika vrtna veselica na razkošno preurejenem vrtu pri g. Šribarju. Vabimo članstvo in somišljenike k udeležbi.

SMARTNO PRI LITVI. Gasilno društvo v Smartnem pri Litvi bo priredilo v nedeljo 10. t. m. veliko gasilsko slavnost ob priliki blagoslovitve nove motorne brizgalne. Vabimo vsa bratska društva kakor tudi vse ostale prijatelje gasilstva, da se tega izrednega slavnostnega udeležijo polnoštevno. Polovična vožnja po železnici je zaprosena.

GATINA PRI GROSUPLJEM. (Ustanovitev gasilnega društva.) Tudi pri nas smo ustanovili prepotrebno gasilno društvo. Do sedaj smo v gasilstvu sodelovali z Grosupeljci, zaradi koristi gasilstva in pa krajevnih razmer smo se pa odcepili od gasilnega društva Grosuplje in tako ustanovili svoje gasilno društvo. Glede na ustanovitev društva, ki v prvi vrsti potrebuje denarnih sredstev za nadaljnji razvoj, bomo priredili ustanovno vrtno veselico 24. t. m. pri g. Francu Pavčiču na Gatini z lepim sporedom in dobro postrežbo. Ker je čisti dobiček namenjen za nabavo prepotrebnišev, se vabite, da se naše prireditve udeležite v največjem številu. Sosedna društva prosimo, da ne bi prirejala na dan naše veselice podobnih prireditev.

MULJAVA. Volilni boj je bil pri nas precej hud. Vse je agitiralo in obljubovalo sladkosti in dobrote. Najvnetejši za agitacijo je bil bivši župan, ki pa je sprevidel, da so se ljudje spametovali in da jim ni nič za obljube. Mi hočemo moža, ki bo res v korist ljudstva brez razlike strank. Bil je pristaš raznih strank, kakor je pač kazalo. Danes bi mož ostal z edino svojo kroglico, ako bi ne bil tako prefrkan agitator, tako pa ima njegova stranka večino. Ako bi on gledal res na to, da se popravljajo pota, bi pred svojo hišo malo poravnal jarke in kotanje po potu. Mož se je na dan volitev sprl z vsakim našim somišljenikom, katerega je poznal, da ne bo volil njega. Upamo pa, da

bodo novoizvoljeni odborniki izvolili župana, s katerim bo zadovoljen vsak občan. Konec mora biti 14letnemu neplodnemu gospodarjenju v občini. Možje, spomnite se samo na medvojno dobo!

Volilec.

NOVO MESTO. (Smrtna kosa.) Te dni je umrl, zadet od kapi, dimnikarski mojster in hišni posestnik g. Fran Henigman. Dosegel je starost 63 let. Lani se je po 23letnem bivanju v Ameriki vrnil v domovino, kjer ga je zdaj dohitela nenadna smrt. Blag mu spomin, žalujočim naše sožalje!

NOVI KOT. Na naši šoli so s slavnostno prireditvijo proslavili Vidov dan in s tem tudi sklep šolskega leta. Spored prireditve je bil lep; posebno igrice «Pepelka» je bila zelo ljubka. Tudi druge točke so ugajale, med temi dvoglasno petje, kar moramo gledati na naš kraj zaznamovati kot napredek. Po igri so si udeleženci ogledali razstavo deških in dekliških ročnih del ter risarskih izdelkov. Nekatera ročna dela so zelo dovršena, posebno ženska, ki pričajo, da se na naši šoli posveča temu obilo pozornosti.

ŠMARJE PRI JELŠAH. Naše občinsko gospodarstvo v okoliški občini ni posebno vzgledno. Preveč se glavni občinski funkcionarji brigajo za politično delo in premalo za občinsko gospodarstvo. Če je kam sklicana občinska komisija in se v seji sklene, da jo bo vodil g. župan, je to prazno, ker župana ni. Občinsko pisarno smo imeli v prostorih g. Grada za 75 Din mesečno, zdaj so jo preselili v Katoliški dom, kjer plačujejo 250 Din mesečno. Kajne, to je pametno gospodarstvo! Naš župan je preveč zaposlen s tuhtanjem, kako bi ugonobil naprednjake. Najprej je mislil na Katoliški dom, s katerim je udaril naše gostilničarje. Potem je segel po okrajnem zastopu in tudi dosegel, kar je želel. Zdaj mu najbrže gre še po glavi, kako bi mogel doseči razpust dosedanjega naprednega trškega občinskega zastopa, ki gospodari pametno in dobro. G. županu bi svetovali, naj politiko pusti v miru in naj skrbi, da bi se dolgovi, katerih je precej, malo zmanjšali, da se ne bo zgodilo z našo občino tako, kakor se je s klerikalnim konzumom, kjer je bila ogromna vsota primanjkljaja. Skoro povsod, kjer je zaposlen naš župan, vlada zagriženo nasprotstvo proti naprednjakom in vsi dobri in pametni predlogi naših ljudi so zavrženi.

šiti spomin na Agatino mater in stopnjevatii boleš nesrečne mladenke.

Medtem ko je Krasinka odšla k Agati, je sedel Jošt k pogrebcem, ki so postali obzirnejši, čim so opazili njegovo navzočnost. Dasi so ju vabili na sedmino, ni bilo ne Mejača ne Neže in sploh nobenega Mejačevega. Ljudje so to seve hitro opazili.

«Mejačevim se pa menda nisi prikupil,» je pripomnil nekdo Joštu.

«Vsak, kakor more,» mu je mirno odgovoril nagovorjeni.

Potem so spet govorili o Agatini bolečini, ki je v toliko meri nikakor niso mogli razumeti. Po raznoterem modrovanju se je oglašila stara ženska:

«Kaj pa, če ni Mazovka dala kaj narobe? Lahko bi se bila zmotila —»

Joštu se je zdelo, da se razgrinja megla. Tako je sklenil, da se nemudoma poda v Resnik, čim pogrebci odidejo. Tako je bil nestrpen, da ga ni več vzdrževalo med ljudmi na sedmini. Pohitel je v zgornjo izbo, kjer sta tugovali Agata in njegova mati.

«Zdi se mi, da sem že na pravi sledi!» je planil Jošt v sobo in začel naglo pripovedovati. Govoril je tako prepričevalno, da je začela upati tudi Agata.

«Da bi le bilo res, kar praviš,» je vdano vzdihnila. «Kaj smrt! Trpljenje materino, to me boli in bo tudi moja smrt, če ne bom mogla drugače pomagati!»

«Nič se ne boj, Agata,» je mirno zatrdil Jošt; Krasinka pa:

«Le pametna bodi in pomisli: komu je pa sforila tvoja mati kaj hudega!»

Ko je Agata omenila sebe, se je Krasinka skoro zasmejala:

«Zakaj naj bi trpla zaradi tebe? Saj si vendar še otrok in nimaš madeža na sebi, razen tega, da si bila rojena.»

Tako se je Agata nazadnje vendar nekoliko pomirila.

«Le čakaj, kmalu bo dognana skrivnost svete Barbare!» je dejal Jošt, ko se je pred odhodom v Resnik s poljubom poslovil od Agate...

XIII.

Krasinka je najela staro Lizo in še nekaj žensk, da so pospravile po Agatini bajti in odstranile in zabrisale vse sledove strašne božje dekle. Ko je Jošt pred odhodom v Resnik prišel po zdravila, da bi jih lahko pokazal Mazovki, so mu ženske soglasno zatrdjevale, da ob belem dnevu straši po bajti. Dopovedovale so, da rožlja s piskri, ropoče z burklami, da je sploh pravi sodnji dan.

Jošt je poslušal in se smehljaj, češ, da vse to skupaj ni nič. Mačka, ki skoči v podstrešju, še ni duh. Tudi veter, ki potegne skozi okno, nima nič opraviti z rajnimi.

«Molči no, pa nikar se tako ne usti,» je hitela dopovedovati najbolj preplašena med ženskami, «saj se je vpricho mene majal kup stare obleke v podstrešju, da sem kar ledenela od groze!»

Jošt je šel z ženskami na označeno mesto. Mesto pa, da bi mu bila pokazala, kakor je bila obljubila, kako je bilo, je ženska, ki mu je prej pripovedovala, divje zarjula in zbežala. Na Joštovo začudeno vpraševanje je potem

polagoma povedala, da se je zato prestrašila, ker je bila zdaj obleka razmetana in ker so nekateri kosi, ki so bili še dopoldne pri pospravljanju čisto celi, zdaj popolnoma razcefrani.

«Bomo kmalu videli,» meni Jošt, obljubi ženskam priboljšek in odide proti Resniku.

Ker ni bilo padarice Mazovke doma, je moral čakati do trde teme. Ženska še ni nič vedela, kako in kaj; zato se je silno zavzela, ko je slišala, kako je učinkovalo njena krepčilo na Agato.

«Ali imaš še kaj tiste pijače?»

Jošt ji da steklenico.

Ženska pogleda, dvigne proti luči in se zavzame:

«Joj, za božjo voljo, kako je pa to mo-goče! Steklenica je res ista, tega pa, kar je v njej, nisem nikoli dajala jaz!»

Povoha, pokuši in naglo izpljune.

«Seve, ako bi bila pila kaj prida tega, bi se ji bilo morda popolnoma zmešalo. To ni lek in ne krepčilo, človek božji, to je strup!»

Jošt se je zdrznil:

«Strup!»

«Pa še hud,» je razlagala Mazovka. «Kako ste le mogli dati to Agati, ljudje božji? — Kaj ste pa dali materi?»

«Nič! Bog je revo poklical k sebi, preden je Liza prinesla, je z drhtečim glasom odvrnil Jošt.

Kljub temu je Mazovka pogledala tudi zdravilo, ki ga je bila namenila Repinki.

«Ježeš, Marija,» je vzkliknila, «saj tudi to ni pravo!»

Drugič še nekaj o našem pokojnem klerikalnem konzumu. — P.

ŠMARJE PRI JELŠAH. Naša okoliška krajevna organizacija je priredila v nedeljo 3. t. m. svoj prvi članski sestanek, katerega sta posetila tudi gg. sreski tajnik Malgaj in oblastni delegat Vidgaj iz Rogaske Slatine. G. Malgaj je poročal o pomenu članskega sestanka in vzpodbujal člane k vztrajnosti. G. Vidgaj je orisal razliko med demokracijo in med drugimi strankami ter nestalnost politike naših klerikalcev. Govorili so še gg. podnačelnik Skale, tajnik Fürst, član trške organizacije Kolar in drugi. Bili sta zastopani tudi sosedni organizaciji St. Janž po predsedniku gosp. Tojniku, in trg Šmarje po g. Kolarju. Pogrešali smo pa šmarske tržane. Članstvo je soglasno sklenilo, prirediti vsak mesec po dva sestanka. V lepem številu udeleženi člani so se pozno zvečer razšli v dobrem razpoloženju. V soboto dne 16. t. m. zvečer ob 8. uri h. g. Gradu vsi na shod. Poročal bo g. dr. Pivko.

MALA NEDELJA. Za nedeljo 10. t. m. se vabi cenjeno občinstvo od blizu in daleč na ljudsko veselico v Društvenem domu. Velezabavna veseloigra «Vozel», godba, ples. Začetek ob pol štirih popoldne ob vsakem vremenu.

SV. MARJETA NA DRAVSKEM POLJU. Naša šolska deca je letošnji Vidov dan próspravila zelo veličastno. K proslavi je šolsko upraviteljstvo povabilo starše in druge vaščane, ki so se udeležili prireditve v nepričakovanem številu. Spored proslave je naša deca izvajala nad vse genljivo. Za uspeh tako lepe proslave se moramo zahvaliti v prvi vrsti našemu agilnemu šolskemu upravitelju g. Edu Kovačiču in njegovim gospe soprogi kakor tudi bratoma gg. Lešnik, ki sta slavnosti pripomogla z godbo. Ob koncu proslave se je zahvalil g. Joško Finžgar, oblastni poslanec, za požrtvovalnost tukajšnjemu učitelstvu in občinstvu, ki se je v tako velikem številu udeležilo te proslave. Nabral se je majhen znesek, ki bo služil kot temelj za šolski oder, katerega šolska mladina pričakuje z velikim veseljem.

GRINCINI PRI CANKOVI. Ljuba «Domovina», naznanjamo ti, da smo proslavili letos v Grincinih Vidov dan tako slovesno, kakor se menda ni svetil tu še nikdar noben državni svetek. Priredile so se namreč 28. junija po sv. maši v prvi vrsti za fikšinske in grlinško šolsko mladino kar tri gledališke igre, in sicer otroški «Darežljivi otroci»

in «Zapeljivec» ter veseloigra «Županova Micka». Otroški igri so igrali učenci, veseloigro «Županovo Micko» pa gospodje tukajšnjega oddelka finančne kontrole, učiteljske osebe fikšinske in grlinške šole ter ena Grličanka (Marija Duričeva kot županova Micika). Na Petrovo 29. junija so se vse tri igre ponovile, da se je tako nudila prilika tudi vsem odraslim, udeležiti se te lepe vidovdanske proslave, kar so domačini izkoristili v mnogobrojnem številu, kajti udeležilo se jih je nad 300, kar je za Grince zelo častno. Učenci kakor tudi odrasli igralci so nastopali izvrstno. Občinstvo je sledilo igram z velikim zanimanjem. Splošna želja Grlinčanov je, da se jim nudi prav kmalu zopet kaj sličnega.

GOSPODARSTVO

Kmetijski pouk

DVIGNIMO REJO KRAV S POMOČJO MLEKARSTVA!

Reja krav bo napredovala, če bomo imeli ugodno priliko za oddajo mleka. Mleko mora v denar, naj si bo tem ali drugim potem. Čim bolj se bo vsa reja izplačala in čim bolj bo postala dobičkanosna, tem bolj jo bomo izboljšali in tem boljše živali bomo skušali rediti. Po naših hlevih bomo imeli sčasoma same dobromolne živali.

Največ dobimo za mleko, če ga prodajamo v svežem stanju. Blizu mest in večjih trgov ter industrijskih krajev se mleko lahko odda, ker je za sveže mleko dosti odjemalcev. Kjer so zveze ugodne, ga lahko tudi iz večje daljave spravljamo v mesto. Taka oddaja mleka navadno največ nese in povzroča najmanj dela. Glavno je, da smo pri taki oddaji snažni in pošteni z mlekom.

Kjer pa to ni mogoče, tam se dá mleko tudi na drug način vnovčiti in s tem vso rejo krav dobičkanosno urediti. Tam je pač treba, da predelamo mleko v sirovo maslo ali pa v sir. Za to je seveda treba pogojev, ki se dajo pri ugodnih razmerah in ob dobri volji prizadetih živinorejcev lahko izvesti. Glavno je, da se lotimo tega dela z združenimi močmi in s potrebnim zaupanjem v samopomoč. Mlekarske zadrage so se povsod dobro obnesle, kjer so bili pogoji ugodni, po eni strani pogoji za uspešno rejo krav, po

drugi strani pa pogoji za skupno dobavljanje mleka in za uspešno izdelovanje masla, oziroma sira. Na Gorenjskem imamo lepe zglede za tako zadružno mlekarstvo. Tam so zlasti zadružne sirarne lepo napredovale.

Danes smo z našim združništvom, posebno na polju mlekarstva, že tako daleč, da se ga lahko povsod poprimemo, kjer so za to dani potrebni gospodarski pogoji. Ali se je v takih primerih poprijeti izdelovanja masla ali sira, za to so merodajne gospodarsko-krajevne in tržne razmere. Izdelovanje masla je lažje, gre hitreje od rok in v denar. Tudi je lažje dobiti dobrega maslarja kakor pa sirarja. Nazaj dobljeno posneto mleko se dá porabiti za prašiče in za teleta. Nasprotno pa zahteva izdelovanje sira večšega sirarja, dražjo opravo in pripravne prostore. Sirarstvo ima pa to prednost, da se sir dalje časa drži in da pridobiva z večjo starostjo celo na svoji vrednosti, če ga ima dober sirar v rokah. Pri tem odpade siratka, ki je dobra za rejo prašičev. Vse potrebne pogoje moramo dobro pretehtati, preden se poprimemo enega ali drugega načina za vnovčevanje mleka. Mleko pa mora v denar, da se bo dvignila naša reja krav, ki je glavni pogoj uspešnejše živinoreje.

BOLEZEN NA HMELJU.

Danes se mnogo govori o peronospori na hmelju in o potrebnem škropljenju hmeljnih nasadov z modro galico. Če pregleduješ hmeljske nasade v Savinjski dolini, vidiš, da so zaenkrat večinoma še zdravi. To razodeva lepa temnozeleno barva teh nasadov. Ljudje jih tudi ne škrope, kakor da se sploh ni bati kake bolezni. Najbrž čakajo, da se ta kužna bolezen najprej pojavi, kar je — mimogrede rečeno — seveda napačno.

Če pa opazujemo te nasade nekoliko bližje, vidimo, da je začelo spodnje listje rumeneti in da se suši. Skrbni hmeljarji odstranjujejo te spodnje liste, ki segajo po en do en in pol metra visoko od tal. Dalje opazimo, da so spodnje panoge (stranski odrasliki) mestoma v rasti zaostale in da ostajajo čisto kratke in nerodovitne. Ljudje jim pravijo «kuštrovci». Srednji in zgornji deli rastlin so pa popolnoma zdravi in bujno razviti.

Če pregledujemo zdaj še popaleno listje, najdemo pri natančnem opazovanju, da se nahajajo na posušenih mestih gosto posejane bele pičice,

Soteščan:

Graččakov morilec

(Povest iz starih časov.)

(Dalje.)

«Vas sem morala že nekje videti,» je nagovorila mladeniča visoke postave z ljubeznivim obrazom. «Tako nekam znani se mi zdite, vendar ne vem, odkdaj se vas spominjam.»

«Vitez Milan s Pečevja,» se ji je predstavil mladenič z lahkim poklonom. «Bil sem na pogrebu vašega očeta, ne morem povedati, kako me je potrla njegova usoda. Pol sočutja sem pogosto mislil na vas in na nesrečo, ki vas je zadela.»

«Kot majhen dečko ste bili nekoč pri nas z očetom na obisku. Kdo bi bil takrat mislil, da postanete moj rešitelj!»

«Prišli ste ob pravem trenutku,» je omenila Ema, presunjena od veselja. «Samó nekaj hipov in bilo bi prepozno.»

«Naključje je hotelo, da smo prav tukaj v tem gozdu priredili velik lov. Ko se je znočilo, smo se odpravili v kočjo na prenočišče. Sedli smo k večerji ter se pričeli razgovarjati. Kar smo začuli obupno klicanje na pomoč. Brez odloga smo zgrabili puške in opasali meče ter smo hiteli v smeri, odkoder so prihajali glasovi. Slutili smo napad, vedeli pa nismo, kdo nas kliče in koga bomo rešili.»

Napeto so poslušali potniki vitežovo pripovedovanje. Viktorija je bila ganjena do solz, sklonila se je k rešitelju ter mu je hotela

poljubiti roko. Tega pa mladenič ni dopustil, rahlo jo je prijel za desnico ter jo je poljubil.

«Moja dolžnost je, pomagati vsakemu trpinu,» se je poniževal. «Koliko slajša pa mi je zavest, da sem rešil vas, do katere me nagiba posebno sočutje zaradi bridke izgube vašega očeta!»

Solza sočutja mu je zamigljala v modrih očeh in beseda se mu je tresla, da je komaj mogel govoriti.

«Zločincu smo že na sledu,» je povedala Viktorija. «Prav zato se peljem h kralju, da mu razložim in poprosim za preiskavo.»

«Kdo je morilec? Ali je dokazana njegova krivda?»

«Graščak iz Žrebinja,» Viktorija mu je pripovedovala o njegovem vsiljevanju, o ponarejeni oporoki, o Sultanu in o drugih okolnostih, ki glasno pričajo zoper njega.

«Ni izključeno, da je Valerij...» je potrdil vitez, vendar ni mogel izreči do konca celinega stavka. «Žrebinjeci so na slabem glasu, a do danes jim še niso prišli do živega...»

«Vsaka stvar pa ima svoje meje, tudi hudobija,» je Ema poudarno omenila. «Kdo ve, če ni morda...»

«Nocojšnji napad njegovo delo?» je dostavila Viktorija. «Recite, karkoli hočete — roparji so bili naročeni.»

«O tem ne dvornim,» je vitez soglašal z njenim mnenjem. «Škoda, da nismo vlovili kakega roparja, tako bi se bilo dalo kaj izvedeti.»

«Jutro bo odkrilo njihove sledove,» se je oglašil lovec, vitežov spremljevalec.

«Dneva ne moremo čakati na tem mestu,» je Viktorija odklonila. «Mudi se mi do kralja, neka silna moč mi ne dá obstanka.»

«Ali se ne čutite slabotno za potovanje?» jo je vitez hotel zadržati. «Hudo ste se prestrašili, bojim se posledic.»

«Čutim se močno kakor še nikoli poprej. Za nami je že polovica poti in najhujša nevarnost je prestana.»

«Dovolite vsaj, da vas spremimo skozi gozd. Zajezdili bomo konje ter se razdelili na prednjo in zadnjo stražo. Ko bo pošijala zarja, pridemo do prve vasi in tedaj se bomo vrnili.»

Viktoriji je ugajala ta ponudba in lovci so odšli po konje h kočji ter jih osedlali. Vitez je moral prisesti h graščakinji v zalivalo za rešitev. Zopet so zadržali vozovi po samotni soteski; služabniki, ki so se vozili v prvem vozu, niso o napadu nič vedeli, vse, kar so jim pripovedovali, jim je bila neverjetna pripovedka.

Nekako ob svitanju jutranje zarje so dospeli do prvih bivašišč. Lovci so se poslovili. Vnovič je stisnila Viktorija desnico svojemu rešitelju in ga povabila na Zatičje, čim se vrne od kralja. Prikupil se ji je ljubeznivi mladenič, vreden zaupanja in spoštovanja. Vse, kar je bilo njegovega, je živel v njenem srcu.

Lovci so krenili nazaj proti kočji. Tu so pustili konje ter se odpravili na lov, da popravijo zamudo, nastalo po nočnem dogodku. Prej pa so si ogledali bojišče, išoč sledove za premaganimi tolovaji. Psi so tekali nemirno po gozdu; cvileč so se zagnali v jelšev grm ob vznožju hriba. Listje okrog grmovja

ki se mestoma tudi strnejo v sivkastobehe lise. Ali je to »peronospora« ali ne, to je treba šele dognati. Tistih izrazitih znakov plesnji, kakor jih najdemo na trti ali pri krompirju, tukaj ni. Tudi se bolezen pojavlja na zgornji strani listov. Tej bolezni je najbrže pripisati, da zastajajo v rasti spodnje panoge, saj stoje v življenjski zvezi z bolnim listjem. Vredno in potrebno pa je, da se vsa stvar po poklicanem veščaku preišče in dožene. Hmeljarji trdijo, da se je lani pokazala peronospora tudi na kobulah, in sicer na ta način, da so se začele kobule predčasno sušiti, kar je zmanjšalo vrednost pridelka.

Kolikor je znano, je do sedaj g. Cvenkel iz Sv. Petra v Savinjski dolini svoj hmeljnik že v šesto poškopil. Kakor sem se sam prepričal, je njegov hmelj malone do tal zelen in razodeva dosti dobro ohranjeno spodnje listje.

Vse dosedanje stanje hmeljnikov pa kaže, da bi morali pred vsem spodnji del hmelja obvarovati pred paležem, kar bi se lahko doseglo, če bi hmelj škropili že zgodaj pomladi, ko je dober čevljev visok, in potem vsaj še enkrat, ko je meter ali poldrug meter visok. To škropljenje bi morali temeljito izvesti. Morda bi se dale s tem preprečiti vse kvarne posledice, ki nastajajo sedaj zaradi sušenja spodnjega listja. Naj se že prihodnje leto napravi ta poskus, ki ga lahko izvede vsak hmeljar na svojem hmeljniku.

Otvoritev VII. ljubljanskega velesejma

V prvih štirih velesejskih dneh je obiskalo razstavni prostor okrog 28.000 ljudi.

Že sedmič je bil letos otvorjen Ljubljanski sejem, oni važni činitelj, ki je v veliki meri že pomagal na noge naši trgovini, obrti in industriji. Slovenija ne more živeti samo od kmetijstva, zato mora gledati na to, da se pri nas razvijajo tudi omenjene gospodarske panoge, ki dajo zaslužka številnim kmetskim sinovom in hčerkam. Potom velesejma se dela najuspešnejša reklama za naše proizvode, ki se potom velesejma prodajajo v ostale pokrajine naše države in celo v inozemstvo.

Slovesna otvoritev VII. velesejma se je izvršila v soboto ob prisotnosti odličnih zastopnikov oblastev, korporacij, društev in tujih

držav. Prvi nagovor o pomenu te važne gospodarske prireditve je imel predsednik velesejma g. Fran Bonač, nakar je veliki župan ljubljanske oblasti oblasti g. dr. Fran Vodopivec otvoril velesejem.

Gostje, ki so si ogledali lepo urejene bogate izložbe blaga, razstavo umetnin, higijensko razstavo in razstavo kanarčkov, so bili polni hvale o organizacijskih sposobnostih velesejskega vodstva, ki je omogočilo tako pestro izbiro blaga.

Kupčije so se sklepale že v vseh vrstah blaga. Vseh posetnikov je zabeležil velesejem v svojih prvih 4 dnevih že nad 28.000. Največ jih je bilo v nedeljo, in sicer nad 15.000. Med posetniki so zastopniki vseh pokrajin naše države. Precej prihaja na sejem tudi inozemcev, zlasti rojakov iz Julijske Krajine, potem Čehoslovakov, Avstričev in Nemcev. V prihodnjih dnevih bodo prispeli celo trgovci iz daljnega Egipta.

Upajmo, da bo uspeh velesejma tak, kakršnega ta institucija zasluži po svoji gospodarski važnosti.

Tedenski tržni pregled

ZITO. Položaj na žitnih tržiščih je nestalen. Cene še vedno valujejo in ni gotovo, ali bodo nadalje slabele ali se morda celo malo okrepile. Poročila o rezultatih žetve so večinoma povoljna. Na novosadski blagovni borzi so bile 5. t. m. naslednje cene za 100 kg na debelo: pšenica 270 do 280 Din, turščica 167 Din 50 p do 177 Din, moka <2> 400 Din.

ZIVINA. V glavnem so cene nespremenjene. S prodajo kmetije manj silijo, ker je dovolj krme.

Cene tujemu denarju

Na zagrebški borzi se je dobilo 5. t. m. v devizah:

1 avstrijski šiling za 8 do 8 Din 03 p;
1 nemška marka za 13 Din 49 p do 13 Din 52 p;
100 italijanskih lir za 313 Din 67 p do 315 Din 67 par;
1 dolar za 56 Din 70 p do 56 Din 90 p;
100 češkoslovaških kron za 168 Din 20 p do 169 Din.

je bilo krvavo — nedvomno je bil kdo izmed roparjev ranjen ter se skriva kje v grmovju.

Globoko v jelševini je ležal razbojnik, pokrit z listjem in zelenjem. Leva noga mu je krvavela, nekdo mu je prebodel stopalo. Zaradi bolečine ni mogel več hoditi; skril se je pod veje, da počaka noči in rešitve po tovariših.

«Ta nam ne uide!» so si namigovali. «Vse nam bo moral izdati.»

Potegnili so ga iz grma ter ga položili na zeleno mahovino. Pričel se je zvijati in tresti, misleč, da ga bodo usmrtili.

«Nič žalega se ti ne bo zgodilo, ako nam poveš, zakaj ste napadli Viktorijo, graščakinjo z Zatičja,» se je glasil vitezov predlog.

Ropar si je zakril obraz s komolcem ter ni ničesar odgovoril.

«Ali ste se nadejali bogatega plena?» je poizvedoval. «Morda vas je razvnela strast maščevanja in krvolitja?»

«Nič takega,» je dahnil razbojnik.

«Kaj pa torej? Brez namena niste izvršili napada.»

«To je službena tajnost, katere ne morem izdati.»

«Zdaj si v moji oblasti. Izbiraj med smrtjo in življenjem.» Vitez je potegnil meč ter mu ga je nastavil na prsi.

«Ne morite ljudi, ki se ne morejo braniti,» je prosil v smrtnem strahu.

«Ne izrabljaj moje potrpežljivosti. Govori, kaj vas je vodilo do napada?»

«Dobili smo povelje od poglavarja...»

«In kaj je privedlo njega do tega ukaza. Ali si videl pri njem kako sumljivo osebo?»

«Nikogar razen Valerija, graščaka iz Zrebinja. Toda on je poštenjak!»

«Si li slišal, o čem sta se menila?»

«Govorila sta o Viktoriji, hčeri umorjenega graščaka. Imenovala sta njeno ime in ime umorjenca...»

«Morda sta se menila tudi o morilcu?»

Na to vprašanje mu ropar ni dal odgovora. Ponovno mu je vitez nastavil meč, tako da se je ostra konica dotaknila njegove obleke.

«Nista o tem govorila,» je zanikal razbojnik. Njegov govor je bil boječ ter je razodeval lažnivost.

«Lažeš!» se je zadržal vitez. «Ne izzivaj moje prizanesljivosti.»

«Skrivej sta si nekaj namigovala...»

«Morilec je torej vaš poglavar...?»

«Ni, plemeniti gospod. Zločinec je — Valerij.»

Vitez je natihem zavriskal od zadovoljnosti, česar ni pokazal na zunaj, ker ni hotel, da bi razbojnik opazil njegovo radost. Zamislil se je v morilca s plemenitim naslovom, ki se mu je zagnusil, kakor se mu ni zagnusilo še nobeno živo bitje. Celo lasten naslov se mu je zdel oskrunjen in vse rodbine tedanjega plemstva. Modro je ravnala Viktorija, da se je odpravila pred kralja zaradi preiskave. Zdaj ji bo lahko pomagal; veliko je, kar je izpovedal razbojnik, iz katerega mora izsiliti vse podrobnosti, ki se tičejo umora.

Namignil je lovcem, naj mu sezujejo čevljev in pregledajo rano. Naložili so ga na

- ## Sejmi
8. julija: Pišce, Gradac, Pristava.
 9. julija: Boštanj, Brezovo, Lemberg.
 11. julija: Dobova pri Brežicah, Glančnik, Polšnik, Poljčane, Puconci (Prekmurje), Breg pri Ptuj.
 12. julija: Planina (okraj Brežice), Gornji Tuhinj, Planina (okraj Logatec), Maribor (samo živalski sejem), Šoštanj, Rogatec.
 13. julija: Stari log (samo za živino), Jaguenea (samo za živino), Trebnje, Kottlje.
 15. julija: Zdole, Škocijan.

Kratke vesti

— Stanje hmeljskih nasadov v Savinjski dolini. Hmeljarsko društvo v Zalcu poroča z dne 28. junija t. l.: Od našega zadnjega poročila se je stanje hmeljskih nasadov zopet izboljšalo. To se vidi posebno v pozno obrezanih nasadih, v katerih je s početka zaostajala rastlina v razvoju. Dne 25. junija je toča po nekaterih občinah povzročila nekaj škode. Razvoj peronospore ni več tako očiten kakor poprej, vendar se dnevi ne smejo hvaliti pred večerom in je tudi glede peronospore počakati, kakšne posledice bo še povzročal ta neljubi gost v naših hmeljskih nasadih. Vlaga bi imela zemlja sedaj dovolj; potrebovali bi še solnčno in mirno vreme. V žalski Hmeljarni lani izvršeno obširno razširjenje skladiščnih prostorov se je pokazalo kot nezadostno; zaradi tega se je poleg stare Hmeljarne sezidala nova, ki bo vsestransko ustrezala vsem zahtevam hmeljske trgovine.

— Preureditev kmetijskih šol. Ministrstvo za kmetijstvo in vode izdeluje načrt o preureditvi kmetijskih šol v naši državi. Izdelan bo poseben pravilnik, ki bo določal natančen učni načrt na teh strokovnih šolah.

— Vseslovska čebelarstva razstava v Pragi. V nedeljo je bila otvorjena v Pragi vseslovska čebelarstva razstava, ki se je udeležujejo čebelarji iz vseh slovanskih držav. Razstava jugoslovenskih, poljskih in bolgarskih čebelarjev ob otvoritvi še ni popolna, ker čebele zaradi carinskih ovir deloma še niso dospele.

nosilnico ter ga odnesli v kočjo na pripravljeno blazino. Vitez je sedel poleg njega.

Ropar je uvidel, da bo treba odgovarjati na nova vprašanja, zato si je izmislil strašne bolečine. Stopalo, s katerega so mu zrezali čevljev, mu je močno zateklo, nihče mu ni mogel odrekati trpljenja. Ves vitezov trud, da bi izvedel kaj natančnega, je bil brezuspešen. Na vsako vprašanje je bolestno zastokal, spačil obraz in udaril z rokami okrog sebe.

Prizanesljivi vitez je verjel njegovim mukam, prenehal je z izpraševanjem in naročil, naj mu prinesejo jedi in pijače. Ponudili so mu mesa in vina, toda ropar je oboje odklonil, proseč, naj mu dovolijo, da si odpočije. Usmilili so se ga in izpolnili njegovo željo. Vrata so zaprli z močnimi zapahi, okna so bila itak zamrežena, torej nemogoče, da bi jim pobegnili.

Zasekali so rogovi in naznanili pričetek lova. Vitez je odšel s spremljevalci v nadi, da bo po povratku ponovno pritisnil na razbojnika. Z najhujšimi grožnjami ga bo prisilil k izdajstvu njihovega skrivališča, katerega bodo napadli in izpraznili.

Strahovita poparjenost in pobitost je polnila tisto jutro roparsko gnezdišče. Poglavar je sedel za mizo pred nabito pištolo in grmel nad podložniki, ki so se plaho zvijali v klobčiče. Zdaj pa zdaj je napel petelina in pomeril na najbližjega, ni pa imel poguma sprožiti.

«Milost, poglavar!» so se krivili razjarjenemu poveljniku. «Umaknili smo se navalu, sam si ukazal bežati.»

Lep nepredek naših glasov pri nadaljnjih občinskih volitvah

V Kr t i n i je dobila lista SDS 3 odbornike, lista SLS 2 odbornika, lista SKS 2 odbornika.

V D o b u pri Domžalah je dobila lista SDS 50 glasov, dočim so klerikalci ostali daleč zadaj.

V R o v t a h so bile vložene tri liste, od teh dve naši. Gospodarska žiberška lista (naša) je dosegla 59 glasov, Gospodarska rovtarska lista (naša) 55 glasov, lista SLS 179 glasov. Napram zadnjim volitvam je SLS nazadovala za 54 glasov, SDS pa napredovala za 54 glasov. Do sedaj v tej občini napredni glasovi sploh niso mogli do veljave.

H o t e d e r š i c a je imela dve listi. Prva, Napredno-delavska kmečka zveza (SDS in SKS), je dobila 92 glasov in 6 odbornikov, druga, SLS, 55 glasov in 3 odbornike. Napredni glasovi so se pomnožili za 21, dočim so klerikalci izgubili 16 glasov.

V Š t. L e n a r t u pri Laškem je dobila Napredna lista (združeni SDS in SKS) šest mandatov, dočim je obdržala SLS le 3 mandate.

V J u r k l o š t r u je dobila SDS 8 mandatov, SLS pa 17. Lista SKS je bila razveljavljena radi potvorjenih podpisov. Če se to ne bi bilo zgodilo, bi bila občina prešla popolnoma v napredne roke.

V K r a š n j i je pri nedeljskih volitvah dobila SDS 3 mandate, SLS 4, kmečka zveza pa 2.

Lep napredek naših glasov pri občinskih volitvah je najzanesljivejši znak, da bo SDS napredovala tudi pri volitvah v Narodno skupščino.

* **Opozorilo glede vozni olajšav.** Pravilnik in navodila o izdajanju vozni olajšav predvidevajo 50 odstotkov popusta vozni cen za člane znanstvenih, strokovnih, gospodarskih, človekoljubnih in ostalih društev za potovanja na občne zборе in kongrese ter za člane sokolskih, pevskih in drugih društev za tri potovanja na leto k tekmam, proslavam in koncertom. Vsa navedena društva pa vlagajo prošnje za dovolitev popusta navadno le nekaj dni pred prireditvijo, zaradi česar generalni direkciji državnih železnic ni mogoče pravočasno rešiti vseh teh prošenj. Da bi se mogle prošnje pravočasno rešiti, opozarja generalna direkcija vsa društva, naj vlagajo prošnje za znižanje vozni cen najkasneje 15 dni pred dnem, v katerem naj bi veljal popust, ker društva sicer riskirajo, da zaproseni popust ne bo dovoljen.

* **Papirnati drobiž pride iz prometa.** Finančna delegacija v Ljubljani opozarja občinstvo, da se vzame državni papirnati drobiž po 1 Din, 50 par in 25 par do 30. septembra t. l. iz prometa. Zamenjavanje za kovani drobiž po 50 par, 1 dinar in 2 dinarja ter izjemoma tudi za bankovce Narodne banke se vrši v Sloveniji pri vseh davčnih uradih. Vsi, ki imajo še kaj papirnatega drobiža, naj ga čimprej zamenjajo, da ne bodo imeli škode.

* **Smrt odličnega industrijca.** V Zagorju ob Savi je po kratki bolezni umrl ugleden industrijec in naprednjak g. Ivan B i r o l l a, brat našega odličnega slikarja Birolle. Pokojnik je bil miren in vztrajen delavec, napram vsakemu pravičen in odkritosrčen. Zbolel je pred dnevi za pljučnico, kateri je podlegel. Bil je v najlepši moški dobi, zdrav in krepak. Vodil je velike apnenice v Zagorju. Ljubil je zelo naše morje ter je vedno rad potoval po Dalmaciji. Bil je dober družabnik in je rad pomagal siromakom. Tudi narodna in kulturna društva je podpiral. Blag mu spomin!

* **Poplavljeni bodo oproščeni davkov.** Na temelju finančnega zakona morajo vložiti davkoplačevalci, ki so bili leta 1925. in 1926. prizadeti po poplavi, na pristojno finančno upravo prošnje glede oprostite davkov. Torej se bo končno vendarle napravilo nekaj za poplavljenе siromake.

* **Požar v Novem kotu.** Pišejo nam: V noči med 27. in 28. junijem t. l. je nastal pri Juriju Cimpriču ogenj, ki je uničil hišo z vso opremo in mizarskim orodjem. Žrtev ognja so postali tudi en prašič in vsa perotnina. Škoda je precejšnja, a je deloma krita z zavarovalnino. Požar je nastal iz neznanega vzroka, najbrže zaradi nepazljivosti.

* **Avtomobilska nesreča.** Neki ljubljanski trgovec je vozil pravilno po desni strani z avtomobilom skozi Št. Vjd proti Ljubljani. Po draveljski občinski cesti, ki vodi na glavno cesto, je medtem na kolesu privozil 23letni posestnikov sin Ivan Koren iz Studenčice pri Medvodah. Ker stoji na stiku obeh cest v Zapužah večja kmečka hiša, Koren ni imel razgleda na cesto in ni videl avtomobila. Zaradi tega je Koren z vso silo treščil s kolesom v avtomobil. Kolo se je takoj razbilo. Koren pa je priletel na avtomobil ter se močno poškodoval. Trgovec je ranjenca naložil na svoj avtomobil ter ga odpeljal v ljubljansko javno bolnico.

* **Železniška nezgoda pri Žirovnici.** Na gorenjski progi državnih železnic med postajama Jesenice—Žirovnica se je te dni dogodila železniška nesreča, ki je povzročila, da so vlaki tistega dne prihajali v Ljubljano, odnosno na Jesenice, z velikimi zamudami. Tovorni vlak 962 je privozil do 44. kilometra v smeri proti Jesenicam. Na doslej še nepojasnjen način se je pri tem iztiril tovorni voz, na katerem je bil naložen les. Z Jesenic so prišli pomožni delavci, ki so spravili voz zopet na tir, kar pa je vzelo precej časa in povzročilo vlakom velike zamude.

* **Pri Sv. Marku niže Ptuja najdeno truplo.** Drava pri Sv. Marku niže Ptuja je izplavila truplo neznanega mladeniča. Ugotovljeno je bilo, da je utopljenec dijak Norbert Lorber, ki je utonil dne 17. junija t. l. med mestnim kopaljščem in državnim mostom v Mariboru.

* **Strašen požar v Bukovcu.** Dne 2. t. m. popoldne je nastal v Bukovcu v Podravju velik požar. Občinski urad je telefonično zaprosil za pomoč

v Varaždinu, Čakovcu, Koprivnici in se obrnil tudi na vojaško oblastvo v Zagrebu s prošnjo, naj pošlje vojaštvo na pomoč. Požar je uničil celo vrsto poslopij.

* **Smrt pred bolnico.** Na Petrovo se je pred vhomom v javno bolnico v Ljubljani ustavil avtomobil, iz katerega sta dvignila mož in žena 14-letno deklico. Prenesla sta jo v vežo, da jo prijavita in oddasta v zdravljenje. Posestnik Ignacij Marinc iz Rovt pri Logatcu in njegova žena sta hčerko držala v rokah, nenadoma pa je ta nagnila glavo in umrla. Nemudoma poklicana zdravnica dr. Praprotnikova je obvestila o tem policijo, rakar so po komisijskem ogledu mogli nesrečni starši odpeljati truplo z avtomobilom nazaj v domačo vas. Deklica je umrla na posledicah vnetja slepiča in trebušne mreže.

* **Drzen lopov.** Mladenič A. Š., ki je pristojen v neko vas pri Kamniku, je star okoli 20 let, a ima že burno preteklost. Kot 16letni deček je leta 1921. v neki gostilni v Kamniku izmaknil bogatemu posestniku zavitek, v katerem je bilo 86.000 kron gotovine. Nekaj časa je veseljačil, a pozneje so ga prijeli in pred ljubljansko proro to je bil obsojen na eno leto težke ječe. Prejšnji mesec je bil v preiskovalnem zaporu kamniškega okrajnega sodišča zaradi posilstva in tatvine. Proti koncu meseca se je A. Š. posrečilo pobegniti iz preiskovalnega zapora ter se je nato klatil po kamniški okolici. Te dni ga je izsledil orožniški narednik Josip Bončina ter ga hotel aretirati. Nastala je med orožnikom in drznim lopovom huda borba. A. Š. je v tej borbi orožnika težko poškodoval ter pobegnil.

* **Vlom v Mariboru.** V Mariboru obstoja vlomilska družba, ki si je izbrala predvsem šolske zavode za cilj svojega delovanja. V noči od nedelje na ponedeljek je bil poskušen vlom v državno moško učiteljsko, nekaj dni prej pa je nekdo na ženskem učiteljsku poskušal svojo srečo. V obeh primerih pa so bili storilci prepadeni. Tudi okrog realke so opazili neke sumljive osebe.

* **Zaradi groznje aretiran.** Na Brezjah pri Sv. Križu stanuje bivši posestnik Anton Kotar. Nekdaj je imel lepo posestvo, pa mu je bilo vse razprodano. Kotar je novemu lastniku večkrat zagrozil, da rajši vse zažge, kakor da bi kdo drugi na njegovem živel. Ker so prihajale na pristojno oblastvo vedne pritožbe in ker se je bližal dan, ko bi se Kotar moral izseliti, se je bilo bati, da Kotar izvrši nevarno grožnjo. Zato je oblastvo odredilo aretacijo. V torek so svetokriški orožniki privedli Kotarja v litijske zapore.

* **Nove aretacije zaradi umora finančnega stražnika Resnika.** Mariborska porotna razprava proti štirim obtožencem zaradi umora finančnega stražnika Janka Resnika v Št. Ilju je bila preložena, ker je obtoženi 16letni posestnikov sin Dominik Jamernik iz Jarenine pri tej razpravi naenkrat zatrjeval, da je mislil namesto obtožene Alohizija Goloba iz Vuhreda nekega drugega Goloba, ki je tudi Alohizij, toda posestnik na Kušarniku pri Sv. Jakobu v Slovenskih goricah. Na predlog državnega pravdnštva je orožništvo tega Goloba že aretiralo in ga izročilo v zapore okrožnega sodišča v Mariboru. Dognalo pa se je, da je v Jarenini še en Alohizij Golob in še četrti Golob z drugačnim krstnim imenom. Oba sta bila tudi že zaslišana od orožnikov zaradi tega umora. Pri sodišču upajo, da bo prihodnja porotna razprava v jeseni prinesla v ta zagonetni umor že popolno jasnost. Do sedaj sta torej v preiskovalnem zaporu poleg ostalih treh obtožencev Bežjaka, Klemensbergerja in Jamernika zaprta dva Alohiza Goloba, od katerih je eden vsekakor nedolžen, če ne obadva.

* **Napad bolgarskih komitašev na Slovenca.** Dne 18. junija ponoči so bolgarski komitaši izvršili napad na oddelek finančne kontrole v Izvoru. Vrgli so na stražarnico okrog 40 bomb italijanskega izvora. Kot žrtev bolgarskega napada je padel rojak Alfonz P a g o n, preglednik finančne kontrole, starešina oddelka v Izvoru. Ostali organi finančnega oddelka so takoj stopili v borbo s komitaši ter začeli streljati. Vodili so borbo vso noč. Padel je eden izmed komitašev,

„EDINOST“ VESTNIK ZVEZE DEMOKRATSKE MLADINE V LJUBLJANI

K a m n i k. Organizacija napredne mladine «Edinost» je priredila v nedeljo 3. t. m. vrtno veselico, katero sta posetila v imenu Zveze jugoslovenske demokratske mladine podpredsednik in I. tajnik, nadalje delegati «Edinosti» iz Ljubljane in Tržiča ter članstvo mengiške «Edinosti». Za zabavo in ples je skrbel tamburaški zbor v Kamniku s sodelovanjem tamburaškega zbora iz Mengša. Razvila se je prav prirčna zabava, h kateri je izdatno pripomogla med drugim tudi šaljiva pošta. V nemali meri gre zahvala za dober uspeh prireditve častnemu damskemu komiteju za poklonjene slaščice ter nagelčke, katere so z res ljubeznivim nastopom razpečale sestre, ki so tako pripomogle k uspehu te prireditve.

J e s e n i c e. Dne 3. t. m. se je vršila nogometna tekma med «Edinostjo» z Jesenic in Villacher Sportvereinom. Rezultat 2:4 za Sportverein. Čeprav je to prvak Koroške, niso dosegli onega uspeha, kakor so ga pričakovali. Tekma se ni lepo vršila in sta bili zadnji dve tekmi s Celovcem mnogo lepše odigrani.

DOMAČE NOVOSTI

* **Nov volilni red za Zbornico za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.** Te dni je minister za trgovino in industrijo dr. Spaho izdal novo uredbo o organizaciji in volilnem redu za Zbornico za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani. Načela so naslednja: zbornično upravo tvori 48 rednih članov. Kakor doslej se zbornica deli v tri odseke: trgovski, obrtniški in industrijski. Voli se za dobo petih let na osnovi čistega proporca z obveznimi kandidatnimi listami. Obdržalo se je načelo razdelitve v kategorije. Nove volitve se bodo vršile v oktobru t. l.

a več drugih je moralo biti težko ranjenih, kar se je lahko sklepalo po krvavih sledovih. Pokojni Alfonz Pagon je bil rodom iz ljubljanske okolice, star je bil 38 let in je zaradi svoje vestnosti in hrabrosti užival splošno spoštovanje.

* **Tatvina.** Pri posestniku Žurmanu v Št. Joštu pri Novem mestu je bil mesec dni na dnini 45letni Albert Moravec. Delal je samo za hrano. Koncem meseca pa je ukradel gospodarju 1250 Din, čevlje in nogavice ter neznan kam pobegnil.

* **Opasen tolovaj v Šumadiji.** V Šumadiji je ropar Babejić že nekaj let strah prebivalstva. Skriva se po planinah in s svojimi tovariši napada samotnejše hiše ali pa z grozilnimi pismi izsiljuje denar. Lani je Babejić s Homoljskih planin poslal premožnemu kmetu Pavlu Miloševiću v Suhem dolu pismo z naročilom, naj mu pošlje 30.000 Din odkupnine, ker je Milošević prijavil oblastvom, da se Babejić potika po njegovih gozdovih. Milošević naj bi denar dostavil tekom 15 dni, kar pa se ni zgodilo. Tako je poteklo leto. Babejić se ni več javljal in Milošević je mislil, da je že vse pozabljeno. Zato je začel v letošnji pomladi zopet zahajati v planine obiskovat svoje stajе. Legal je že prvi mrak, ko se je Milošević nedavnega večera s svojim hlapcem vračal s planine. Naenkrat sta se prikazala iz grmovja dva tolovaja: Ivan Babejić in Lazar Radovanović. Pavel Milošević je obstal kakor ukopan in hitro zaslutil nesrečo, ki ga čaka. Hotel se je pognati v beg, toda roparja sta ga zadržala z naperjenimi puškami, češ: «Počakaj, da se pogovorimo o denarju!» V smrtnem strahu je Pavel zagotavljal, da bo dostavil zahtevane tisočake, toda Babejić se je nasmehnil in pomignil svojemu tovarišu Radovanoviću, ki je kriknil: «Prepozno!» V tem pa je že tudi potegnil samokres in oddal tri strele v Pavla, ki se je mrtev zgrudil na tla.

* **Pozor!** Kdor še ni poizkusil Schichtovega terpentinovega mila, ne ve, kaj je dobro.

* **Pri revmatizmu v glavi, ledjih in ramenih,** živčnih bolečinah, bolečinah v kolkih, vdroru se grenčica «Franz-Josef» uporablja z velikim uspehom za vsakdanje izplakovanje prebavilnega kanala. Vseučiliške klinike potrjujejo, da je voda «Franz-Josef» zlasti v srednji in poznejši starosti izvrstno čistilo za želodec in črevo. Dobiva se v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

ZDRAVSTVO

UTRJEVANJE Z MRZLO KOPELJO.

Izvrstno utrjevalno sredstvo je kopanje, posebno, ako se združuje s plavanjem. Ni pa zdravo, če bi ostal človek predolgo v vodi, ker se telo preveč ohladi. Kopel naj povprečno ne traja dalje ko 15 minut. Mnogo ljudi si pokvari zdravje s tem, da se koplje predolgo. Ne smeš čakati tako dolgo, da ti začno šklepetati zobje, da se ti pojavi kurja polt po telesu in da postaneš ves modrikast v obraz. Kadar se pokažejo takšni znaki, tedaj takoj končaj kopel in glej, da se kmalu zopet ogreješ. Ko si se posušil, obleci spodnjo obleko, vlezl se na sonce ali pa se segrej z letanjem in s telovadbo.

Skrajno previdne pa morajo biti glede na hladno kopanje slabokrvne, slabotne in bolehnе osebe. Najbolje je, če se take osebe kopljejo le po zdravnikovem naročilu in navodilu. Žal, da se je v našem podnebnju mogoče kopati le nekaj mesecev v letu. Ostali čas si moramo pomagati s tem, da se koplje doma v banji.

V svrhu utrjevanja se še priporoča redno umivanje in drgnjenje telesa z mrzlo vodo. Ako se to umivanje izvršuje pametno, to se pravi, ako ne traja predolgo, tako da se človek ne prehladi, tedaj gotovo koristi. Le za živčno slabe osebe vsakdanja uporaba mrzle vode ni primerna.

z. «Dinamit in antidinamit». Pod tem značilnim naslovom je izdal g. A. Mrkun brošurico, ki bo naše protialkoholno slovstvo pomnožila za eno delo. Marljiv pisatelj je zbral 58 ugovorov proti abstinenci ter vse te predsodke prepričevalno ovrgel in razpršil vse dvome. — Slog je

lep in jednat. Knjiga se čita kakor napeta povest! Želeti je, da se ta knjižica razširi med ljudstvom, ki je vedno dovzetno za dobre nauke! Društva, korporacije, župni uradi, šolska upraviteljstva ter vplivni posamezniki lahko pripomorejo do razmaha treznostne ideje med našim ljudstvom, ako bodo pripomogli do razširjenja te knjižice, ki stane 10 dinarjev (po pošti 50 par več) ter se dobi pri «Naši Slogi» in «Sveti vojski» v Ljubljani, Poljanski nasip 10.

IZ POPOTNIKOVE TORBE

PISANE ZGODBE.

Ježica, 5. julija.

Spomin na prvo sv. obhajilo ostaja vsakomur neizbrislen. Žal, pa vidimo, da politikujoča duhovščina že tudi v to pobožno razpoloženje meša nesrečno politiko. Tako je pri prvem sv. obhajilu naš župnik opozarjal na tako zvane slabe časopise — nedolžno mladino, ki komaj pozna vse črke abecede. Naravnost okrutno je, da se z grdim politikarstvom seznanjajo že mlada, svet in življenje še nič umevajoča srčeca.

Šolska razstava je sijajno uspela. Okrepila je tekmovalno silo šolske mladine ter dala zadoščanje in ogromno moralno oporo našemu učitelstvu. Učilnica prvega razreda je bila kakor tapacirana s težkimi, izredno lepimi risbami, v treh dolgih vrstah pa so bile razstavljene vsakovrstne čipke, pletene torbice, robčki, prtiči, krasni izveski, lepe blazine itd., vse to pa v tako okusni, spretni in skrbni izdelavi, da je visoko prekašalo vsako pričakovanje. Težko je določiti, kateremu razredu pripade prvenstvo v pridnosti in zmožnostih, saj so učni uspehi povsod prav lepi, še težje pa je oceniti, komu izmed posameznikov pritiče prvenstvo, saj so vsi razstavljenci prav mnogo potrudili. Vendar naj omenimo, da so bili zlasti izdelki učenke V. razreda Franje Velkavrhove pogosto pohvaljeni. Čestitamo učitelstvu in šolarjem ter upamo, da nam bodo pripravili odslej vsako leto to koristno in poučno razstavo.

Občinske volitve so vedno bliže. Napredne skupine delajo z vneto, uspešno in složno, kar je edino pravilno. Upamo, da bodo te volitve pokopale klerikalce, ki so se pričeli klati med seboj. G. Sever združuje na svoji listi vse sposobnejše ljudi, ostale, nesposobnejše, godrnjače, kritikaste in najzagrizenejše klerikalce pa je prepustil negotovi usodi družbe Ahlin-Bizjak-Kos. Česar nismo pričakovali, se je vendar zgodilo; klerikalci so razcepjeni v dvoje, ali — kakor pravi nedeljski «Slovenec» — marširali bodo ločeno, da bodo potem skupno šturмали drug na drugega. Ta razdvojenost je zaslužen uspeh Bizjakove politike, katere so se naveličali v ogromni večini celo njegovi lastni pristaši.

Razpoloženje občanov ni več v toliki meri naklonjeno SLS, saj vsi vedo, da so klerikalci v Beogradu zavozili vso slovensko politiko, da so pomagali naložiti siromašnim stanovom nove davke ter da so pomagali vreči delavce, železničarje, stooštotne invalide, bolnike in zdravnike na cesto. Klerikalci so pač preskrbeli črnogorskim princem lepe počitnice v tujih zabaviščih, tudi avtonomijo so prodali, niso se pa zavzeli za naše fante v Macedoniji, da so mogli posvetiti več ljubezni radikalom. Stopili tudi ušso korupciji na rep. To so uspehi, ključni uspehi Slovenske ljudske stranke!

Če pogledamo našo domačo občinsko politiko, so razmere prežalostne. 30.000 Din nas je veljal v treh letih župan in kaj imamo od tega? Ne vemo nič, ne vidimo nič. Pač, velik profit te neplodnosne klerikalne politike vidimo baš v tem, da so njeno pogubnost spoznali tudi že klerikalci.

Prav je tako! Pametne, sposobne, strpljive in poštene može potrebuje naša občina. Zato naj zgine z Ježice fista nesrečna klerikalna politika, ki je pač znala združiti občane v hujskanje in sovraštvo proti vsemu, kar ni bilo klerikalnega, in ki je hotela komandirati kakor graščaki v srednjem veku, ki pa ni znala ničesar napraviti za ljudstvo.

BELEŽKE

† «Domoljub» skriva polomijo klerikalne politike v vladi na ta način, da skuša oblatiti čerjavovce, češ, da je SLS odkrivala gnoj, ki so ga čerjavovci nametali na Slovenijo. To so navadne puhle besede, ki vplivajo samo na puhleže, ki ne zna šteti do pet. Klerikalci seveda niso odkrivali nikakega čerjavovskega gnoja, ker pred njimi v vladi ni bilo čerjavovcev, pač pa so glasovali za podporo črnogorskim princem v znesku 42 milijonov dinarjev, kateri denar je bil odvzet siromašnim železničarjem, tako da se je eden teh siromakov iz bede celo obesil. Klerikalci niso pustili, da bi se izročili sodišču ljudje, obtoženi korupcije. Klerikalci so pomagali povečati davke za siromake in obenem znižati davke za bankirje. Klerikalci so izročili samostojnost oblastnih samouprav v roke finančnemu ministru in so preganjali slovenske uradnike, ki niso trobili v njihov rog. To je dejstvo, ki ga ne bo zakrilo sirovo žongliranje «Domoljuba» z iškaristolstvom in gnojem.

Obrtni vestnik

RAZSTAVA OBRTRNO-NADALJEVALNE ŠOLE V MURSKI SOBOTI.

Obrtno-nadaljevalna šola v Murški Soboti, ki deluje tiho, a uspešno od leta 1920., je slavila svoj prvi praznik v nedeljo 12. junija t. l. Priredila je prvo razstavo šolskih izdelkov svojih gojencev. Učiteljski zbor (gg. voditelj Španger, prof. Ščuka, predmetna učitelja Dujc in Štubel) je pripravil in skrbno opremil razstavno sobo. Otvoritvi so prisostvovali zastopniki oblastev in korporacij: med temi omenjamo srezkega poglavarja g. Lipovška, vladnega tajnika g. gr. Bratino in zastopnika gerenta notarja g. Kodra. Vodja šole gospod Španger je navzoče povabil v učilnico, kjer je obrazložil namen in pomen razstave, omenil velike zapreke, ki ovirajo še večji razmah šole, ter prosil zastopnika občinskega gerenta notarja g. Kodra, da otvori razstavo.

V svojem govoru je g. Koder poudarjal pomen obrtništvа za Prekmurje s posebnim ozirom na dejstvo, da ne najde številno prekmursko prebivalstvo kruha v sicer rodovitni zemlji, kako da se mora trumoma izsejati ali služiti drugod. Temu more odpomoči le obrtništvо, ki bi zaposlilo naše ljudstvo. Zato je nujna potreba, da se vzgoji obrtniški naraščaj. K temu more največ prispevati obrtno-nadaljevalna šola. Z zahvalo učiteljskemu zboru za prireditev razstave jo je notar g. Koder otvoril ter pozval navzoče, da si jo ogledajo.

Razstava je nudila posetniku pregled napredka v vseh predmetih od najnižje do najvišje stopnje. Zlasti risbe pripravljalnega razreda (predmetni učitelj g. Mirko Dujc) so nam pokazale razveseljivo napredovanje in lep uspeh. Risbe strokovnega značaja I. in II. razreda (strokovni učitelj g. prof. Cvetko Ščuka) kažejo uspeh šolskega dela v toliki meri, kakor ga nihče ni pričakoval. Naravnost občudovanje so vzbujali izdelki nekaterih vajencev; omenjamo Časarja, Schöbeka, Titana, Bačiča. Na mizi so bili razgrnjeni pismeni izdelki iz obrtnega računstva, kalkulacije, lepopisja (predmetni učitelj g. Miro Štubel), obrtnega spisa in knjigovodstva (predmetni učitelj g. Mirko Dujc), ki so jih posamezni člani šolskega odbora kakor tudi ostali posetniki razstave natančneje ogledali in izrazili nad doseženimi uspehi svoje zadovoljstvo. Sleherni skrbni opazovalec razstave se je prepričal, da goji obrtno-nadaljevalna šola v Murški Soboti vestno vse panoge obrtnega računstva, kalkulacije in spisa ter da polaga na te predmete največjo pozornost. Značilna je sodba malega obrtnika krojača, ki je po pogledu predmetov poudaril: «Pod tukajšnjo prejšnjo upravo sem tudi jaz pohajal v obrtno šolo, a se še pisati nismo

načili, kaj šele kaj takega! Iz današnjih vajencev morajo postati dobri mojstri!»

Ob 10. uri je vodja šole povabil šolski odbor na sejo, kjer je bil govor o poteku dela na obrtno-nadaljevalni šoli. Seji, ki ji je prisostvoval tudi vladni tajnik gosp. dr. Bratina kot zastopnik srezkega poglavarja, je predsedoval notar gosp. Koder. Po poročilu predmetnih učiteljev o poteku šolskega dela v vseh predmetih in razredih se je ugotovilo, da so uspeli dobri, deloma prav dobri. Napredek šole bi bil znatno večji, ako bi: 1.) nekateri mojstri ne smatrali obrtno-nadaljevalne šole za neko nepotrebno zlo in bi svoje vajence pošiljali redno k pouku, 2.) ako bi se pri izbiri vajencev gledalo tudi na šolsko predizobrazbo poedincev. Žalostno je dejstvo, da je bilo v minulem šolskem letu med 72 vajenci pripravljalnega razreda 12 popolnih analfabetov! Poročilom g. razrednikov je sledila stvarna debata, v katero so posegli gg.: dr. Bratina, notar Koder, šolski vodja Španger, Čeh, Ludovik Brumen, Sukič in Franc Sočič. Gospod dr. Bratina je v imenu srezkega poglavarja obljubil, da bo obrtno oblastvo skrbelo za reden obisk šole s strani vajencev, čim ji bodo javljene tozadavne nerednosti, g. Sukič, predsednik Obrtne zadruge za Prekmurje, pa bo opozoril mojstre, da bodo pri sprejemanju vajencev novincev izbirali v vsakem pogledu najboljši med najboljšimi.

Podoba je, da postaja obrtno-nadaljevalna šola v Murski Soboti počasi oni faktor, ki bi moral že davno biti: stvariteljica novih potov do zaslužka prekmurškemu ljudstvu.

ŽENSKI VESTNIK

Navadna mesna juha. V tri litre mrzle vode deni 1 kilogram govejega mesa, nekaj mehkejših kosti in govejih jeter ter prideni, ko juha zavre, koreninico peteršilja, korenja in košček zelene, vse to ostrgano, oprano in prerezano. Dalje dodaj košček čebule in malo paradižnika. Lahko še prideneš pol lističa lorberja, nekaj zrnc popra in prav malo muškatoke cveta. Juho pokrij in jo pusti vreti dve do tri ure, a nikdar dalje časa. Okusnejša bo juha, ako vre s penami vred, ker te itak padejo na dno. Preden juho precediš, jo pusti kakih pet minut mirno stati, ne da bi vrela. Ako hočeš imeti dobro goveje meso, ga potolci z lesenim kladivom, ovij ga trdno z vrvice in ga deni kuhat v vrelo vodo, a juha bo na ta način slabša.

Izmivanje glave. Čigar koža na glavi je polna oteklin, bul, turov in podobnega, ta naj jo pridno izmiva navadno z mrzlo vodo. Lasje naj bodo kratki in glava naj se po izmivanju dobro osuši. Zlasti ženski spol, ki ima dolge lase, mora glavo po izmivanju dobro in hitro osušiti. Mrzla kopel bodi vedno kratka. Sicer pa je za ženske, ki nosijo dolge lase, najpriporočljivejše, da si glavo izmivajo v topli vodi, kar lahko traja več časa kakor v mrzli. Zapomni si pa, da si moraš po izmivanju v topli vodi glavo splahniti z mrzlo vodo.

LJUDSKO VSEUČILIŠČE

INDUSTRIJSKA MOČ ANGLIJE.

S trgovino in mornarstvom se je v 17. stoletju dvignila tudi industrija v Angliji, a ne v taki meri; napredek industrije ni dosegel napredka v mornarstvu. Šele pozneje so obrnili Angleži svojo delovnost tudi na industrijsko polje, kjer so v kratkem dosegli izredno višino. Zlasti v oddaljenejših krajih, kjer ni drugih izdatnejših sredstev za preživljanje, ki pa imajo obilo železne rude in ceneno kurivo, so se razvili iz neznanstvih vasic v bogate industrijske kraje in v zvezi s temi važne luke. S tem časom začno cveteti veliki industrijski kraji po zapadu in severozapadu dežele. Tako imamo v 18. stoletju na Angleškem vse polno bogatih mest s cvetočo obrtjo in industrijo. Pri tem pa se v enaki meri razvija tudi blagostanje kmetijskega prebivalstva.

Šele proti koncu 18. stoletja se je industrija dvignila do nove, neverjetne višine ter je dobila čisto novo obliko. Pri tem gre glavni delež strojem in premogu. Po naravnem razvoju so po tovarnah opustili delo z roko in prešli na stroje, kjer je človek le nadziral. Za to je služila najprej vodna sila. A te ni bilo povsod dobiti, tudi je bila njena učinkovitost omejena. Vse te težave je odpravil parni stroj, ki ni bil več vezan na posamezne kraje. Obrati so se dali poljubno razširiti, le da se je dobil v bližini premog. Tako so postali premogovni kraji obenem industrijska središča.

Če je premog prvi pogoj za razvoj velikih tovarnih, je železo drugi. Izredna ugodnost britanskega otoka obstoji baš v tem, da se nahajajo na njem velikanske množine železne rude v premogovnem gorovju, in sicer tako blizu skladow premoga, da dobivajo večkrat iz istih jam premog in železo obenem. Vse angleške železarnice so v premogovnih okrajih. Premog služi pri pridobivanju železa, ki, pretvorjeno v stroje, zopet pomaga dobivati nov premog. Pa še ena okolnost je važnega pomena: premogovni revirji se namreč nahajajo ali prav blizu morja, ali pa vsaj na ravnini, po kateri teko plovne reke, ki tako omogočajo in olajšujejo zvezo rudnikov in tvornic z morjem in z večjimi mesti. Poleg tega so ta ozemlja preprežena z nešteti umetnimi prekopi in z železnicami.

Ko so bile pred dobrimi sto leti izvršene vse predpriprave, postavljeni vsi temelji, se je dvignila angleška industrija do take višine, o kakršni se tudi najdalekovidnejšim prej še sanjalo ni. Neki angleški strokovnjak je že v tridesetih letih 19. stoletja trdil, da je iznajdba parnega in predilnega stroja prinesla Angliji desetkrat več dobička kakor oblastvo nad 100 milijoni Indijcev. In kako je naraslo prebivalstvo Anglije v zadnjih sto letih! Število ljudi na vsem otoku je znašalo leta 1750. 5 milijonov; leta 1800. 9 milijonov; leta 1850. 27½ milijona in leta 1904. nad 46½ milijona.

Ne le izvrstni zemljepisni položaj angleške države, bogastvo zemlje, visoko razvita prometna sredstva, izvrstne luke, temveč tudi ugodna razdelitev industrije na posamezne kraje je pomagala pri tem neverjetnem razcvitu. Današnja velika industrijska središča o nastala v zadnjih 150 letih sredi med premogovniki, medtem ko je v krajih, ki so se prej bavili z obrtjo, zavladalo mrtvilo. Izven premogovnih revirjev so tvornice v splošnem ali popolnoma propale ali pa so se vsaj izdatno zmanjšale.

V vsakem teh velikih premogovnih okrajev Anglije je vzcvetela posebna panoga industrije. Na zapadni obali, ki najlaže dobiva sirovine, cvete bombažna industrija, ki je zdaj najvažnejša na Angleškem; Manchester (izgovori Ménčestr!) ji je glavno središče in Liverpool (izgovori Livrpul!) luka za uvoz in izvoz. Leeds (Lídž) je glavni kraj za tvornice volnenih izdelkov, za katere dobivajo sirovine deloma iz kmetijske Irske, deloma pa iz Avstralije in Južne Amerike. Birmingham (izgovori Bermingem!) je glavni sedež železne industrije.

Podlago za ta ogromni razvoj industrije so dale večkrat le prav skromne delavnice. Veliki iznajditelji so veliko redkeje sami bogateli kakor narodi, medtem ko se je blagoslov njihovih iznajdb razlil na sodobnike in potomce. Iznajdba predilnega stroja, mehaničnih statev, Wattov parni motor in Stephensonova (Stifenznova) lokomotiva niso vplivali samo na posamezne delavske skupine, temveč tudi na družabne razmere v vseh državah. Angleški uspehi na industrijskem polju so kulturne pridobitve za vse človeštvo, kajti rastoči procvit je vzpodbudil tudi druge industrijsko zaostale narode k napredku. Uvedba strojev je na mah potisočerala delovno moč vsakega naroda in v živahni tekmi so bile dosežene na vseh straneh velike zmage.

Pred desetletji je bila Anglija brez dvoma najmočnejša industrijska sila na svetu. Ostala pa ni brez tekmeča: v Evropi sta razvili Nemčija in Francija ogromno industrijsko delavnost, v Ameriki pa Zedinjene države, ki jim moramo danes priznati v industriji svetovno prvenstvo.

Pravilna uporaba zdravilnih rastlin

V prvi vrsti se hočemo ozirati na tiste rastline, katerih cvetje, listje in sad se dobi še sedaj, oziroma se bo dobil v bližnji bodočnosti.

Bezég (latinsko: sambucus niger) je sicer v nižjih legah že splošno odevetel, toda zapoznelo cvetje se še dobi. Sveže cvetje daje z moko in jajci okusno cvrtje. Iz posušenega cvetja se kuha čaj zoper vsakovrstna prehlajenja. Ko bezgove jagode popolnoma dozore, to je ko postanejo črne, se vkuhavajo s sladkorjem v okusno marmelado ali se napravi iz njih hladilni sok na način malinovca. Posušene jagode dajejo prav dober čaj rdečkaste barve. Kjer je bezgovine v večjih množinah, kuhajo iz zrelih jagod žganje (bezgovec), ki ima navadno vedno višjo ceno kakor iz drugih sadov. Kuhati pa mora bezgovo žganje res izurjen žganjekuhar, ker se jagode prav lahko prismodijo.

Arnika, brdnja ali kokoričnik (latinsko: arnica montana) je znana planinska rastlina z rumenimi dišečim cvetom. Raste navadno v višjih legah, a dobimo jo tudi v najbližji ljubljanski okolici (po gozdih in travnikih ob Večni poti, proti Podutiku in drugod). Ljubljanske branjevke ponujajo posušeno steblovje s cvetjem vred, kar pa ne more biti za zdravilo, ker zdravilni so edino le cveti, toda ne posušeni, temveč namočeni v vinskem cvetu ali žganju. V ta namen se sveže cvetje nekoliko zmečka, nato pa spravi v steklenico s širokim vratom. Na cvetje se nalije vinski cvet, ki se kupi v lekarnah ali drogerijah (za silo je dober tudi boljši, razčiščeni špirit ali pristno domače žganje). Steklenica se zamaši ali zaveže ter postavi 7—10 dni na sonce, nakar se tekočina odcedi v drugo steklenico in dobro zamaši. Tako pridobljena tinktura je priznano zdravilo za razne rane, zabrani krvavljenje, otekanje in gnojenje ter pospeši hitro zacelitev. Arnikova tinktura je tudi zoper otekline, ki so nastale zaradi padca, udarca itd. Za krvaveče rane se naj zdravilo močno razredči z vodo. Zadoštujejo 3 žlice tinkture na 1 liter vode.

Trpotec (latinsko: plantago). Trpotca imamo več vrst. Za zdravilo se najbolj ceni ozkolistni trpotec, ki raste ob vseh potih, pašnikih in travnikih ter cvete maja in junija. Dczorelo seme imajo ptice pevke zelo rade. Zmečkano sveže listje so zdravilni pokladki na sveže rane, tudi zoper pik čebel, os, sršenov itd. Najbolj v čislih je trpotčev sok, ki se pripravi na naslednji način: sveže ali posušeno listje se kuha kake 3 ure v vodi. Dobro je dodati tudi par prgišč brinovih jagod ali vejic. Nato se rastline odstranijo, soku pa se doda nekoliko sladkorja ter se kuha še par ur, da se precej zgosti. Tako pripravljen sok se shrani v dobro zaprto steklenico, a se ne drži čez eno leto. Sok je dobro zdravilo za vsakovrstna prehlajenja, za notranje vratne bolezni, čisti kri, pljuča in želodec, torej je priporočljiv slabokrvnim, bledičnim, slabim na pljučih, hripavim, takim, ki imajo razne izpuščaje itd. Sok se poljubno pije ali sam ali pa se daje v čaj. Za slabotne otroke je trpotčev sok skoro takega pomena kakor ribje olje. Otroci ga pa tudi radi pijejo. Proti zobobolu priporočajo grgranje ali izpiranje ust s trpotčevim čajem, bodisi iz svežega ali posušenega.

Lapuh (latinsko: tursilago) cvete v zgodnji pomladi na peščenih in ilovnatih tleh. Listje požene dosti pozneje. Iz listja se pripravlja sok na enak način kakor iz trpotca. Sok kakor tudi čaj iz svežega ali posušenega listja je za pljučne bolezni, sveže listje pa se z uspehom poklada na sveže rane.

Dišeča vijolica (latinsko: viola odorata) cvete modro ali belo v rani pomladi. Sveže ali posušeno listje je za čaj, ki lajša jeličnim bolnikom kašelj in odpravlja zaslužnost v prsih.

Šentjanževa roža ali krčno zelje (latinsko: hypericum perforatum) je do pol metra visoka, grmičasta rastlina z rumenimi cveti. Zaradi lepega cvetja jo goje tudi po vrtovih. Ako cvet zmečkamo, se prikaže krvavordeč sok. Raso

po hribovitih pašnikih in opuščeni njihavi. Najmanjša, a najzdravilnejša šentjanževa roža rase na visokih planinah. Iz šentjanževe rože pripravljajo zdravilni čaj in olje. Za čaj se kuha sveže ali suho cvetje in listje. S takim čajem se prežene zasluzenje iz pljuč, želodca, obisti in mehurja. Bajе ozdravi tudi notranje krče, zato se imenuje tudi krčno zelje. Olje pa se pripravlja na naslednji način: cvetje se zmečka, da «krvavi». Nato se dá v olivno olje in se postavi šest do deset dni zaprtja posoda na sonce, da postane olje temnordeče. S takim oljem se baje prav uspešno zdravi vsak notranji in zunanji prisad pri ljudeh in živini. Tako olje pa je tudi dobro zdravilo zoper opekline, poparjenje in rane sploh. Olje porablja tudi kot mazilo zoper revmatizem.

Rman (latinsko: achillea millefolium) je mlad znano krmilo za mlade purice (razsekljan s trdokuhanimi jajci). Sveže ali posušeno rmanovo listje s cvetjem vred daje zdravilen čaj zoper mrzlico.

Kopriva (latinsko: urtica). Kopriv imamo več vrst. Posebno koristna je pekoča kopriva. Iz mladih kopriv (listja in mehkega steblovja) se pripravljajo špinača, ki ni samo prav okusna, temveč tudi redilna in zdravilna, ker vsebujejo koprive mnogo železnate snovi. Iz sveže ali posušene koprive se kuha zelo zdravilni čaj zoper gnojivte v želodcu ali črevesih. V ta namen se morajo koprive prav dolgo kuhati, najbolje ob enem s trpotcem, brinjem in timijanom (babje dušice). Tak čaj naj pije bolnik topel večkrat na dan. Ljudje, ki trpijo na revmatizmu, zatrjujejo, da bolečine ponehajo, ako bolni ud našeškajo z žgočimi koprivami. Planinski kmetovalci uporabljajo koprive tudi za zdravilo pri živini. Posušene koprive govedo rado žre ter jim čistijo želodec in črevesa v primeru zaprtja. Kuhane sveže koprive ohranijo svinje zdrave. Vsakomur je znano, da so med vojno morale koprive celo nadomestovati lan in konopljo, toda obleka iz kopriv se je slabo obnesla, pač zato, ker je bila predelava prehitra in površna.

Pelin (latinsko: artemisia) je zdravilna rastlina zoper pokvarjen želodec, slabo prebavo, zlatenico in bledičnost ter sploh pospešuje tel. V ta namen se sveža rastlina, oziroma listje zmečka in iztisne sok skozi snažno platneno krpo, sok pa se pije pomešan z vodo ali vinom, oziroma se tudi pije sam po kávinih žlicah večkrat na dan. Nekateri uživajo sveži pelin s slanino. Sveži ali suhi pelin na vodi kuhan je baje dobro zdravilo proti koliki (ščipanje v trebuhu), glistam in vodenici. Ljudem, ki imajo vnete ali sploh slabe oči se svetuje, da si izpirajo oči z vodo, v kateri se je dalje časa kuhal pelin. Seve se mora voda pred uporabo dobro precediti.

Praprotno ali glistna podlesnica (latinsko: aspidium filix). Praprotni je pri nas več vrst; najbolj znana je visoka praprotno (latinsko: pteridium aquilinum), ki se rabi za steljo živini. Korenine te praprotni so zelo redilna piča za svinje. Posebno zdravilna je prva vrsta, to je glistna podlesnica, ki rase v senčnih in vlažnih gozdih kraj potokov, a jo goje tudi v gospodskih vrtovih. Iz velike, košate korenine poženejo dolgi, palmi slični listi na vse strani, je torej brez debla. V mladosti so listi zaviti. Korenina, ki je včasih do 2 kg težka, ima izredno zdravilno moč zoper krče, trganje v udih, zoper revmatični glavobol in zobne bolečine. Ako kuhamo korenine v vodi ter rabimo do 14 dni redno take kopeli, ozdravijo baje tudi zastareli krči in revmatizem. V kisu prekuhané korenine so zdravilo proti golšči (krofu), revmatizmu in črnemu prisadu na nogah. V zadnjem primeru se v kisu prekuhané korenine rabijo kot obkladek. Zoper revmatično trganje v glavi, zobeh in ušesih priporočajo domači zdravniki podzglavnike, ki so napolnjeni s to praprotjo. Taka postelja pa je varna tudi pred nadležnim mrčesom, ki mu praprotno silno smrdi. Tudi proti naglušnosti, ki je nastala zaradi prehlajenja in prepaha, se svetujejo taki podzglavniki. Še uspešneje pa je, ako se praprotno seme, ki je na spodnji strani listov v

obliki črnega prahu, napolni v majhne vrečice, ki se potisnejo v uho. Pri naglo nastopivšem revmatizmu ali čarostrelu (Hexenschuss) je baje sigurna pomoč, ako se na bolešni del dne šop sveže podlesnice. Za zimsko zdravilo proti trganju se pripravi poleti praprotna tinktura na ta način, da se zeleni listi razsekajo in namočijo v vinski cvet, posoda se dobro zamaši in postavi 5—6 dni na sonce ali k peči. Nato se vinski cvet prelje v steklenico, ki se istotako dobro zamaši.

Brinje (latinsko: juniperus) je pri nas poglavitno znano po tem, ker kuhajo iz jagod žganje (brinovec). Znano pa ni, da je brinov grm vsestransko zdravilen: igle, jagode in lubje. Posebno zdravilne so brinove kopeli proti revmatizmu. Neki švicarski zdravnik pripoveduje, da je z brinovimi kopelmi ozdravil revmatičnega bolnika, ki je že pol leta nepremično ležal v postelji. V ta namen je brinove vejice tri ure kuhal v vodi in s tako toplo vodo bolnika po desetkrat na dan umival po celem telesu. Ko je bolnik že mogel vstati, je vsak dan še ponavljal s takimi kopelmi. Ker je taka kopel zelo ostra, sme trajati samo kratko. Da se ostrost zmanjša, je dobro brinovim vejicam pridejati smrekovih ali borovih vejic. Po kopeli se mora bolnik hitro in temeljito politi s čisto hladno vodo, nato pa se hitro spraviti pod odejo.

Sivka ali lavendel (latinsko: lavandula) se goji na vrtovih, a rase tudi divja. Iz sveže ali posušene sivke se pripravljata čaj in olje kot uspešno prebavilno zdravilo.

Komur je na tem, da si poceni nabavi domačo lekarno za ljudi in živino, naj ta članek kakor tudi onega v zadnji številki «Domovine» izreže in shrani.

A. B.

ZANIMIVOSTI

TRETJE LETALO PRELETELO ATLANTSKO MORJE.

Te dni je preletelo Atlantsko morje med Ameriko in Evropo že tretje ameriško letalo pod vodstvom kapetana Byrda, ki je znan po tem, da je lani pred Amundsenom preletel severni tečaj. Cilj Byrda je bil Pariz, toda njegovo letalo je moralo pristati v Ver-sur-Mar malo od obrežja v morju. Kakor izjavlja Byrd, je njegovo letalo že doseglo suho zemljo ter blodilo, ker je izgubilo v temi in megli orientacijo, neznanokje nad Francijo.

Byrd pripoveduje o svojem poletu, da sam ne vé, kateri del Francije je preletel. Prepričan je, da je bil zadnjih pet ur, preden je pristal, dvakrat v neposredni bližini Pariza. Megla je bila tako gosta, da letalci sploh niso vedeli, ali so nad morjem ali nad suho zemljo. Ko je bilo Byrdovo letalo oddaljeno še kakih 15 km od Pariza, so imeli ameriški letalci še za 450 km bencina. Ker niso mogli dobiti zveze z radijskimi postajami, so se odločili za polet v neznan smer. Niti Byrd niti njegovi spremljevalci niso vedeli, kam leté. Vsi so mislili, da so izgubljeni. Naenkrat se je Byrdu zazdelo, da leti zopet nad morjem.

Uredniku pariškega lista «Matina» je Byrd izjavil o svojem poletu nastopno: «Vse, kar sem preletel med poletom na severni tečaj in med številnimi drugimi poletji, se ne dá niti od daleč primerjati z mukami, ki smo jih pretrpeli med poletom iz Newyorka v Francijo. V hipu, ko smo zgrešili smer in se vrnili nad morje, smo imeli samo še za 50 km bencina.» Byrdov spremljevalec Neville je izjavil, da so bili najstrašnejši trenutki takrat, ko so iskali smer proti Parizu. Bila je temna noč in letalce je obdajala gosta megla. Dvakrat se jim je zdelo, da so blizu Pariza, toda spustiti se niso mogli, ker so se bali, da bi se aeroplan razbil. Proti polnoči se jim je zdelo, da lete nad morjem. Dve uri pozneje je bil porabljen skoro ves bencin in Byrd je odredil, da se spuste na poljubnem kraju. Aeroplan se je začel v velikih lokih spuščati in letalcem se je zdelo, da drve v neskončno brezno. Letalo

je padlo v morje in ker je bilo težko, se je prvi hip pogreznilo pod morskó gladino. Kmalu pa je splavalo na površje. Ker se je pri padcu tako pokvarilo, da je tekla voda v letalske kabine, so morali letalci poskakati v morje, da so se rešili.

V soboto opoldne je prispel Byrd s svojimi spremljevalci v Pariz. Na kolodvoru St. Lazare so ga pričakovale ogromne množice. Vse mesto je bilo v ameriških in francoskih zastavah. Naval občinstva na kolodvor je bil tako velik, da so morali po bližnjih ulicah ustaviti promet. Čim se je vlak ustavil, so zaorili od vseh strani pozdravni klici. Prvi je stopil iz vagona kapetan Byrd v vojaški uniformi z belo mornariško čepico. Navdušenje množice je bilo nepopisno. Byrd je ostal na peronu in se ginjen zahvaljeval za pozdrave. Med občinstvom je bil tudi ameriški milijonar Levine, ki je nekaj dni prej z Chamberlinom preletel Atlantsko morje; ta se je preiril skozi množice in objel Byrda.

× **Muhasta strela.** Strela ima včasih svoje muhe. Včasih poskakuje, tu ubije, tam zažge, eni osebi škoduje, drugi pa popolnoma nič. Nekdo, ki je vedril pod drevesom, ima še danes na prsih vdeleno podobo drevesa, pod katerim je stal, ko je strela udarila vanj. Neka dama je stopila ob nevihti k odprtemu oknu ter dvignila roko, da bi okno zaprla. V tem trenutku je udarila strela; dami se ni nič pripetilo, zlata zapestnica, katero je imela na roki, pa je izginila brez sledu. Nenavaden je bil dogodek, ki se je nedavno pripetil v Angliji. Neki slepec je vodil konja. V tem udari strela, mož je nenadoma spregledal, toda konj je oslepel. V Natalu so našli nekega človeka na polju, ki je bil dobesedno zavozljan. Udarila je vanj strela ter ga zveržila tako, da je imel eno nogo zvito z rokama, drugo nogo pa okoli vratu. Sicer pa je bil mož še živ in ko so ga oddali v bolnico, so mu tam ude zopet poravnali in ostal je pri življenju.

× **Siromaštvo v Ameriki.** Ako slišimo v Evropi ime Američan, takoj mislimo na njegove dolarje in ga imamo za bogatina. Res je, da so Zedinjene države kot celota danes najbogatejše in da žive tam tudi najbogatejši posamezniki, prav tako pa je tudi res, da tvorijo bogatini le izredno majhen del prebivalstva. Ogromna večina ameriškega prebivalstva živi tudi tam v bedi in obupni borbi za vsakdanji kruh. V Zedinjenih državah plačuje dohodnino samo 18 odstotkov ljudi, ostalih 82 odstotkov prebivalstva pa ima tako male dohodke, da dohodnini niso podvrženi. Tudi v Ameriki imajo celo armado brezposelnih in še večjo armado zelo slabo plačanih delavcev. Ni torej vse zlato, kar se sveti.

× **Mala količina kave ni škodljiva.** Kava je po trditvi nekega ameriškega učenjaka edino dražilno okrepčilo, ki povišuje duševno delavnost. Učenjak trdi, da piše svoje najboljše stvari ponoči, zdražen od kave. Ena čaša ga že precej razbistri, a po dveh čašah se lahko vtaplja za pet ur v najtežavnejše duševno delo ob času, ko večina ljudi misli na počitek ali zabavo. Neposreden učinek kave je po njegovem mnenju odločen povisek duševne sile. Ko se je učinek kave že polegel, ne nastopi nikaka duševna potrtost. Zaradi te okolnosti zavzema kava po učenjakovem mnenju prav poseben položaj med podobnimi dražilnimi užutki (tobak, čaj, alkohol itd.). Tobak sicer tudi povzroča duševno razvedritev za nekaj časa, ali njej sledi potrtost, ki ovira duševno delovanje.

× **Zenska noga v Donavi.** Dunaj je te dni razburil nenavaden dogodek. Dva ribiča sta zajela v Donavi v mrežo človeško nogo. O tem je bila takoj obveščena policija, ki je ugotovila, da gre za žensko nogo, ki je bila odsekana od trupla. Nogi je tudi manjkalo stopalo, ki je bilo istotako odsekano. Najbrž gre za perverzen zločin. Žrtev je bila po mnenju policije stara od 28 do 35 let. Noga je ležala že najmanj štiri do osem dni v vodi. Zločin je bil najbrž izvršen v začetku preteklega tedna. Policija je takoj uvedla obširno preiskavo, da razkrije zločin.

Schichtovo

terpentinovo
milo

svojimi 7 odlikami

Peta odlika:

Zavitek čuva milo

pred nesnago in da se ne osuši.
Varni ste pred ponaredbami, ker
sta znak in zavitek zakonito
varovana.

- 1.) Terpentin v milu.
- 2.) Velik in priročen kos.
- 3.) Prijeten duh.
- 4.) Slike iz pravljic za izrezati.
- 5.) Milo je v zavitku.
- 6.) Svetla barva.
- 7.) Razkuženje perila.

132

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Čudno mnenje.

Gospa: «Za božjo voljo, v juhi plava muha!»

Natakarica: «Ne razburjajte se, milostiva, muha je že mrtva.»

Najljubša pesem.

Župnik (nevesti pred poroko): «Izberite si pesem, ki vam je najljubša, in naročite pevcem, naj vam jo zapojejo po končani poroki.»

Nevesta: «Najprimerneje bi bilo, ako zapojejo zahvalno pesem...»

Pred sodiščem.

Sodnik (obtožencu): «Ali ste oženjeni?»

Obtoženec: «Saj ni treba o obtožencih vedno slabo misliti.»

Namigovanje.

Uradnik (svoji mladi ženi): «Poglej, Marinka, kako naglo teče čas prve zakonske ljubezni.»

Žena: «Ne vem; nisi mi še kupil ure, ki si mi jo obljubil pred poroko.»

Lahkovernost.

Župnik na Bukovem vrhu je bil prijatelj vinskega čaja. Kuhal si ga je sam na samovarju. Zaradi hitrejše kuhe mu je morala kuharica vedno prinesiti vroče vode.

«Čemu potrebujete toliko tople vode?» ga je nekoč radovedno vprašala.

«Za britje,» ji je odgovoril.

Kmalu nato je vstopil brivec, ki je vprašal po župniku, češ, da ga mora obriti.

«Ni treba,» ga je kuharica skrbno zavrnila. «Gospod so se danes že desetkrat obrili.»

Nepremišljen odgovor.

Zaročenka: «Povej mi, dragec, kaj bi storil, ako bi zdajle pred teboj umrla?»

Zaročenec: «Počakal bi, kaj bi ti storila v enakem primeru, ter bi se po tem ravnal...»

Ne zadene.

Pri zdravnikovih so dobili novo dekle. Prvi večer je domača devica izginila k počitku, ne da bi bila komu kaj omenila. Gospa jo je drugo jutro zaradi tega posvarila ter ji naročila, da mora vsak večer lahko noč voščiti, preden gre spat.

In res, zvečer je dekla odprla vrata salona, v katerem je bilo tudi nekaj gostov, ter na ves glas zavpila: «Lahko noč!»

Seveda se je gospodinja zaradi tega malo sramovala; drugo jutro je pa zopet pričela z vzgojo: «To morate lepo tiho in mirno povedati.»

Tretji večer pa gospodinja ni bilo doma, pač pa je zdravnik imel več gospodov na obisku. Naenkrat je vstopila dekla, se približala zdravniku ter mu povedala na uho, vendar pa tako, da so lahko vsi slišali: «Zdaj grem spat.»

Ni razumel.

Neki profesor si je kupil avtomobil. Ko je privozil v mesto, je prišel do križišča cest, kjer je stražnik delal red za pravilno vožnjo, in ni ustavil, ko je stražnik dvignil roko. Ko se je končno le ustavil, je stopil stražnik k njemu ter mu rekel: «Mar niste videli, da sem držal roko v zrak?»

Profesor: «Videl sem.»

Stražnik: «Ali ne veste, da se morate na ta znak takoj ustaviti?»

Profesor: «Ne, nisem vedel; jaz sem namreč profesor, in ko ste roko dvignili, sem mislil, da hočete nekam...»

Velik greh.

Katehet je v šoli našteval male grehe, na kar je poklical učenca, naj mu imenuje kak velik greh.

«Ako bi kdo hišo ukradel,» se je oglasil sedemletni Janezek.

Bližnje sorodstvo.

France: «Govorili smo o novem učitelju. Govorilo ga poznaš.»

Gašper: «Seveda, saj je moj bližnji sorodnik.»

France: «Kako? Ni mogoče!»

Gašper: «Pred desetimi leti se je nameraval poročiti z mojo teto.»

Dober lovec.

Lastnik lova je povabil prijatelja na lov. Dal mu je puško in nekaj psov. Po poldrugi uri se je gost vrnil.

«To gre pa hitro,» je menil prijatelj.

«Da, zelo hitro; rad bi imel še nekaj psov, ker sem že vse postrelil,» je pripomnil gost.

Tolažba.

Žena: «Joj, osa me je pičila!»

Mož: «Le pomiri se; ni najslabši sad, ki ga pikajo ose.»

Pravilno si tolmači.

Mož: «Ti, Urša, danes sem našel štiriperesno deteljico.»

Žena: «Seveda si kot peti takoj zraven sedel in pil.»

V rožicah povedano.

Miha: «Odkod imaš črne madeže okoli oči?»

Janez: «Moja žena me je obmetavala s cvetlicami.»

Miha: «S cvetlicami?»

Janez: «Da, toda med cvetlicami je bila tudi vaza.»

Izgovor.

Gost: «Juha je popolnoma mrzla.»

Natakarica (novinka): «Ni mogoče. Saj sem jo pravkar pokusila, pa je bila dovolj topla.»

Gost: «Pokusili ste jo, pravite?»

Natakarica: «Oprostite, pokusila je nisem z ustmi, ampak s prstom, ki sem ga vanjo po-
močila.»

Prav lepa služba.

Domišljavi Madžar Lajoš je prišel v nekem svetovnem letovišču v kavarno. Sedel je k mizi, pri kateri se je že nahajal neki gospod ter čital časopise. Ko sta nekaj časa tiho sedela, je vstal Madžar ter ošabno rekel: «Jaz sem Lajoš Nemtudum, župan Kečkemeta. Kdo ste vi, gospod? Kak profesor morda?»

«Ne, nisem profesor! Jaz sem črnogorski princ,» je odgovoril tujec.

Madžar si je nekaj časa vihal brke, potem pa rekel: «Tako, tako! Prav lepa služba!»

Ne verjame.

Bolnik: «V palcu na levi nogi čutim hude bolečine.»

Zdravnik: «Stari ste že, stari. To pride od starosti.»

Bolnik: «Kako to? Saj je desni palec prav toliko star, pa me nič ne boli.»

Njegova zadnja beseda.

Jaka: «Kaj je bila njegova zadnja beseda, preden je umrl?»

Matija: «Sploh ni prišel do tega, da bi bil rekel zadnjo besedo, ker je njegova žena sedela ob smrtni postelji.»

Tudi tako gre.

Učitelj skuša otrokom razložiti bistvo pare. V roki ima pločevinasto škatlo, ki naj predstavlja parni kotel, ter govori: «Kaj imam tukaj?»

Učenec: «Pločevinasto škatlo.»

Učitelj: «Ali je to mrtev ali živ predmet?»

Učenec: «Mrtev.»

Učitelj: «Prav! Zdaj pa, otroci, povejte mi, kako bi se to napravilo, da bi ta škatla razvila velikansko moč?»

Učenec: «Ako jo privežemo psu na rep.»

Narobe.

Mira (v knjigarni): «Prosim, dajte mi knjigo, kako postanem suh.»

Trgovec: «Žal, knjiga je razprodana; vzemite knjigo, kako postanem debel, pa storite baš nasprotno.»

Nikakor ni prav.

Ako greš s svojo ženo po ulici in srečaš prijateljico, pa je glede na ljubosumnost svoje žene ne pozdraviš, te bo žena ogorčeno zavrnila: «Neotesanec; zakaj pa ne pozdraviš? Ako pa greš z ženo in na ulici vljučno pozdraviš prijateljico, boš takoj slišal žene stroge besede: «Tako, tako, to je menda tvoja nova prijateljica? Za božjo voljo, kako bi napravil, da bi bilo prav?»

Močni Gašperček.

Gašperček je prispel z vrta in ponosen kazal redkvice: «Poglej, afek, sam sem jo izpulil.»

Oče: «Dobro si napravil. Ali je bilo kaj težko?»

Gašperček: «Pa še kako! Ves svet je visel na drugem koncu redkvice...»

ČADEŽ & BRČAR

LJUBLJANA, KOLODVORSKA ULICA 35

IMATA VEDNO
V ZALOGI PO
KONKURENČNIH

CENAH: POLJEDELSKE TRIJERJE,
la GONILNA JERMENA,
NARAVNE IN UMETNE
MLINSKE KAMNE,
MLINSKE POTREBSCINE.

Sinkova modrost.

Janezek: «Atek, kadar se bom oženil, te ne bom povabil k svatbi?»

Oče: «Zakaj pa ne?»

Janezek: «Saj me tudi ti nisi vabil na svojo poroko...»

Prvič v gledališču.

Bil je res žalosten trenutek v gledališki igri, ko oče zapodi svojo hčer iz hiše. «Kaj naj sedaj počnem? Kam naj grem?» je jokala igralka na odru.

Grobna tišina je nastala v gledališču. Nena doma se oglasi z galerije jokajoč glas postarne ženice, ki je bila prvič v gledališču: «Kar z menoj pojdi, dekle, kar z menoj!»

Sijajna priložnost.

Mati: «Draga hčerka, bodi vendar prijaznejša z gospodom Cokljarijem! Kaj ne razumeš, da te hoče poročiti?»

Hčerka: «On je vendar popoln bedak.»

Mati: «Baš zaradi tega. Če bi bil pameten, bi se ne brigal zate...»

Ni potrebno.

Gospa Česnova je vprašala malega Jurčka, sinčka svoje prijateljice, ali zna njegov bratec že govoriti.

Jurček: «Zakaj? Saj mu ni treba. On samo malo zakriči in mu takoj vsi skušajo postreči...»

Podrobnosti se ne ujemajo.

Hlačon: «Ti, kaj je res, da je Pograbič lani prišpekuliral s prodajo turščice na novosadski borzi 200.000 dinarjev?»

Zgubovič: «Res je, ampak podrobnosti se ne ujemajo. To ni bilo lani, marveč letošnjo pomlad. Tudi ni bilo v Novem Sadu, marveč v Zagrebu. Šlo ni za turščico, marveč za pšenico. In to ni bil Pograbič, marveč jaz. Zaslužil nisem 200.000 dinarjev, marveč 400.000 izgubil...»

Špirtist in špirit.

Urša: «Novi najemnik v naši hiši je špirtist. Kajne?»

Neža: «Ne vem, jaz ga nikoli ne vidim, da bi nosil steklenico s špiritom domov...»

Izjava.

Podpisani Jakob Simonič, posestnik pri Sv. Urbanu v Slovenskih goricah, preklicujem in obžalujem vse žalitve, ki sem jih izrekel dne 27. maja 1927. v gostilni Pihler zóper g. Tomaža Muršaka, posestnika v Črnlji, in se mu zahvaljujem, da je odstopil od tozadevne zasebne obtožbe.

P. t. u. j., dne 30. junija 1927.

Jakob Simonič.

MALI OGLASI

Resna ženitna ponudba.

Mladenič, 32 let star, posestnik in obrtnik na deželi, čiste preteklosti, želi znanja v svrhu takojšnje ženitve z gospodično od 26 do 32 let, s premoženjem 15.000 do 20.000 Din. Tudi vdove brez otrok niso izključene. Prednost imajo stajerke, posebno iz Slovenskih gor. — Ponudbe s sliko je poslati na upravo «Domovine» pod šifro 74/12.

Lepo sušeno letošnje lipovo cvetje kupuje «Išis», d. d., Ljubljana, Komenskega ulica 7.

Oblačilno blago

prodaja družba «MAKO», Ljubljana, Dunajska cesta št. 36, zraven Jugo-Auto, po resnično znižani ceni.

Kakor polaga važnost, da kupiš dobro obleko preeni, tak bodi tudi pri nakupu čevljev, ki jih porabiš več kakor oblek. Kupuj zato vedno le

najboljše „DOKO“ čevlje ki so najcenejši domači izdelek

Trgovina „DOKO“ Ivan Čarman
Prešernova ulica 9, dvorišče

BREZPLACNO

pošljemo vsakomur knjižico „POTA K FIZIČNEMU IN MORALNEMU PREPORODU“. Tvarina za to knjižico je vzeta iz poučnih del znanih pisateljev, kakor n. pr. „Dete in hrana“ od dr. Hajga, „Podaljšano življenje“ od prof. dr. Guaze, „Filozofija hrane“ od prof. Biluza, „Največi narodni bič“ od D. Kaleničnika, „Življenje“ od dr. Voronova.

Vsebina knjige: Uvod, ohranitev zdravja in podaljšanje življenja po metodi francoskega profesorja dr. Guaze, zrak in sonce, «Vitami» in tvorilci energije, higijensko-dijetetična instrukcija, psiho-fiziološka gimnastika z to slikami, metoda A. K. Anohina, vzroki in zdravljenje bolezni, pomlajevanje in podaljšanje življenja, sijajne poskušnje, ki so jih izvršili prof. Štajnar, S. Voronov in drugi. Zdravniške ocene dejstva «Kalefluid» D. Kaleničnika. Pisma bolnikov o kalefluidu. Glede knjige se obrnite na naslov: MILOŠ MARKOVIČ, 169 Beograd, Katičeva ulica br. 1, Lit. D.

NE SAMO NAJCENEJŠE, AMPAK TUDI NAJBOLJŠE BARVE, LAKE, FIRNEZ,

steklarski klej, čopiče ter vse potrebščine za slikarje, pleskarje in druge v te stroke spadajoče predmete dobite v staroznani trgovini na

Miklošičevi cesti, nasproti frančiškanske cerkve
Ivan Jančar 175

REVMATIZEM.

Zahvalna izjava.

G. drju. I. Rahtlejevu

Beograd
Kosovska ulica 43.

Prosim Vas, da mi pošljete še dve stekleničici Vašega zdravila Radio Balsamika proti revmatizmu. Potrjujem, da sem porabila dve stekleničici Vašega zdravila, ki mi je toliko pomagalo, da sem mogla zapustiti posteljo. Dva meseca sem uporabljala razna druga zdravila, toda zastonj. Edino Vaše zdravilo mi je v kratkem času pomagalo. Zato sem Vam zelo hvaležna za Vaš preparat, katerega priporočam vsem, ki trpe na revmatizmu.

Kdor trpi na revmatizmu, naj rabi Radio Balsamika, ki ga sigurno ozdravi.

S spoštovanjem

Francka Stepišnik, gostilničarka.

Zagorje ob Savi, 11. februarja 1925.

Zdravilo „RADIO BALSAMIKA“ izdeluje, prodaja in razpošilja po povzetju laboratorij „RADIO BALSAMIKA“ dr. I. Rahtlejeva v Beogradu, Kosovska ulica 43. 179

Pozor, gozdni delavci!

Za izdelavo bukovih drv iščemo 30 delavcev. Nastop takoj. Možnost dnevnega zaslužka do 180 Din. — Ponudbe je staviti na upravo lesne družbe „Jezerško“, Kokra. 180

Ako bolehate na krvi, želodcu, pljučih, jetrah, mehuru itd., poskusite se ozdraviti s

španskim zeliščnim čajem,

kateri je sestavljen iz okoli 40 raznih planjskih zelišč po dr. I. Königu. Kuha se brez alkohola in brez sladkorja. Naročite takoj za 20 Din 4 zavitke tega zdravilnega čaja, ki ga razpošilja. 154

Jos. Urek, Marija Snežna.

Zdravilna zelišča

kupuje 166

„TROLIST“ v Logatcu

kamor se vpošiljajo vzorci z označbo cen.

Za pravilno negovanje telesa

se pokazuje Fellerjev pravi blagodišeči „Elsafluid“ s koristnim delovanjem že od časa naših dedov. On daje oslabelemu telesu novih moči in svežosti, oživlja živce, jača mišice in kite in prija vsem telesnim delom. — Drgovanje in umivanje z „Elsafluidom“ krepi utrujene oči in zabranjuje nahod. — Z vodo razredčen je izvrsten za izpiranje grla in ust. Da je „Elsafluid“ povsod tako priljubljen, je vzrok baš njegova vsestranska uporaba od zunaj in znotraj kot zanesljivo domače sredstvo in kosmetikum. Močnejši je zato in boljšega delovanja kot francosko žganje.

Zahtevalite za poskus v lekarnah in odgovorjajočih prodajalnih izrecno „Fellerjev pravi Elsafluid“, v poskusnih stekleničah po 6 Din, v dvojnatih stekleničah po 9 Din, ali specialnih stekleničah po 26 Din. Po obeh pride tem cenejši, čim več se naroči nasekrat; z razvojno in pošiljino vred stane 9 poskusnih ali 6 dvojnatih ali 3 specialni steči. 61 Din 27 „ „ 18 „ „ 6 „ „ 133 54 „ „ 36 „ „ 12 „ „ 236

Naročila nasloviti razločno takole:

EUGEN V. FELLER

lekarnar v STUBICI DONJI

Elsatrg št. 360 (Hrvatska).

Francoska linija, Cie. Gle. Transatlantique

(FRENCH LINE) 33

HAVRE-NEWYORK

samo 5 1/2 dni čez morje. — Dobra hrana in pijača brezplačno.

Cie Chargeurs-Réunis, Sud Atlantique, Transport-Maritimes za Severno in Južno Ameriko z ekspres parniki, kateri vozijo vsak teden iz Havra, Bordeauxa in Marsilije v Argentinijo, Uruguay, Chile, Avstralijo in Kanado.

Tozadevna pojasnila daje brezplačno zastopnik

IVAN KRAKER, Ljubljana, Kolodvorska ul. 35.

